

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

**Családi Otthonteremtési Kedvezményben
(CSOK)
részeseülő családok
szocio-demográfiai jellemzői**

2018. szeptember

www.koppmariaintezet.hu

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

Tartalom

Bevezető.....	3
Vezetői összefoglaló	4
A Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK).....	8
Az adatbázis feldolgozásának módszertana	10
A támogatási típusok jellemzői	14
A támogatások területi megoszlása	17
A támogatások időbeli megoszlása.....	21
Az igénylők jellemzői	23
Az igénylők életkora.....	23
Az igénylők lakóhelye	26
Egyedülálló igénylők.....	28
Nagycsaládos igénylők.....	30
Gyermekekre vonatkozó adatok.....	34
Meglévő gyermekek	35
Vállalt gyermekek.....	37
Gyermekek életkora.....	41
A támogatási összegek	42
CSOK településtípusok szerint.....	51
Mobilitás.....	59
Településnagyság.....	61
TOP 10 település	64
Összegzés	69

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Bevezető

Elemzésünk célja, hogy bemutassa a Családi Otthonteremtési Kedvezményben (továbbiakban: CSOK) részesülő családok szociológiai és demográfiai mutatóit, így területi, életkori, gyermekszám szerinti jellemzőiket.

Az elemzés a Magyar Államkincstár (továbbiakban: Kincstár) adatbázisa alapján készült, amely a 2016. január 1. és 2018. május 31. közötti tényleges szerződéskötésekre vonatkozik, összesen 58 255 szerződés adatait tartalmazza. Az adatszolgáltatás anonim módon valósult meg a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (továbbiakban: KINCS) és a Magyar Államkincstár közötti együttműködési megállapodás alapján. A KINCS elemzése leíró jelleggel ad tájékoztatást a CSOK-ot a fenti időszakban igénybe vevőkről, a támogatások megoszlásáról, de a CSOK hosszú távú népesedési és gazdasági hatásainak vizsgálatára ezen elemzés keretében nem tér ki.

Köszönjük szakmai együttműködő partnerünknek, a Magyar Államkincstárnak, hogy a KINCS rendelkezésére bocsátotta a CSOK adatbázist. Ezen adatbázis biztosítása nélkül az elemzés nem valósulhatott volna meg.

**Magyar
Államkincstár**

Vezetői összefoglaló

A részletes feldolgozási eredmények bemutatása előtt először a CSOK-ban részesülő családok szocio-demográfia jellemzőire vonatkozó elemzésünk alapját képező adatbázisára és az azokból kinyert összeggzésekre vonatkozó legfontosabb megállapításokat soroljuk fel.

- A 2016. január 1-től 2018. május 31-ig során *összesen 58 255 CSOK-ra vonatkozó támogatási szerződést* kötöttek.
- A szerződéseket a Magyar Államkincstár (továbbiakban: Kincstár) 5+1¹ fő kategóriába sorolta, amelyeket az alábbiak szerint tipizáltuk:

Támogatási típus sorszáma:	Támogatási típus elemzés során használt neve:	Lakás típusa:	Meglévő gyermekek száma:	Vállalható gyermekek száma
1. típus	Új lakás legfeljebb 2 gyermekkel, vállalat nélkül	Új	1–2	0
2. típus	Új lakás legfeljebb 2 gyermekkel, vállalással	Új	0–1	1–2
3. típus	Használt lakás gyermekkel, vállalat nélkül	Használt	1–x	0
4. típus	Használt lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalással	Használt	0–1	1–2
5. típus	Új lakás, 3 vagy több gyermekkel.	Új	0–x	0–3

- A használt lakás vásárlásához, bővítéséhez kijelölt típust (3. típus: 26 372 szerződés – 45%) választották a legtöbben. Ezt követi a legfeljebb 2 gyermekre megelőlegezett CSOK használt lakás vásárlásához, bővítéséhez hozzájáruló támogatás igénybevétele (4. típus: 14 160 szerződés – 24%), majd a három és több gyermekes, új lakást építők vagy vásárlók számára létrehozott (5. típus: 11 522 szerződés – 20%) támogatási típus.

¹ A plusz egy kategória mindössze 50 szerződést tartalmazott besorolhatatlanul, ezért ezen kategóriában szereplő szerződések nem kerültek külön támogatási típusban.

- 2018. május 31-ig 608 darabbal kevesebb szerződést kötöttek, mint 2017 azonos időszakában.
- A támogatási összegek 80 000 Ft-tól 10 000 000 Ft-ig terjednek, az átlagos támogatási összeg 3 134 511 Ft.
- Budapesten és Pest megyében a legmagasabb az átlagos támogatási összeg 4,2 millió Ft-tal, Békés, Tolna és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben a legalacsonyabb 2,1 -2,2 millió Ft-tal.
- A CSOK átlagos összege 2016-ban még 2,9 M Ft, 2017-ben már 3,3 M Ft, a 2018-as év átlagos támogatási összege május 31-ig csaknem 3,2 M Ft.
- A támogatások összértéke 2016. január és 2018. május 31. között összesen 182 594 679 915 Ft-ot tesz ki.
- A támogatási összérték 60%-át az új lakást vásárló/ építő három vagy több gyermeces családok vették igénybe, akik az összes támogatás 20%-át kötötték meg.
- A terület szerinti megoszlás tekintetében a CSOK-ot igénybe vevők túlnyomó hányada Közép-Magyarországra, így Pest megyére (12,3%) és Budapestre (10,8%), valamint az ország északkeleti részére, tehát Borsod- Abaúj-Zemplén megyére (7,9%) és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyére (7,2%) összpontosul.
- A legkevesebben Nógrád (2,1%), Tolna (2,3%) és Zala megyében (2,8%) kötöttek szerződést.
- A támogatási típusok közül a használt lakásokra vonatkozó szerződés típus a kevésbé fejlett megyékben a legjellemzőbb, míg az ország fejlettebb megyéiben, illetve Budapesten a támogatási típusok megoszlása jóval kiegyenlítettebb, növekszik az aránya az új ingatlanok építésére felvett támogatásoknak, Pest és Győr-Moson-Sopron megyék esetében meg is haladja a használt ingatlanok vásárlását.
- Az adatbázis 58 255 szerződésében 104 033 meglévő gyermek érintett, egy szerződésre átlagosan 1,8 gyerek jut.
- A vizsgált időszakban a CSOK-ot igénybe vevők közel 90% százalékának már volt gyermeke a támogatás igénylésekor.
- Az összes igénylő 30 százalékának egy, harmadának két gyermeke volt a szerződés megkötésekor, negyedük pedig 3 vagy több gyermeket nevelő nagycsaládos.

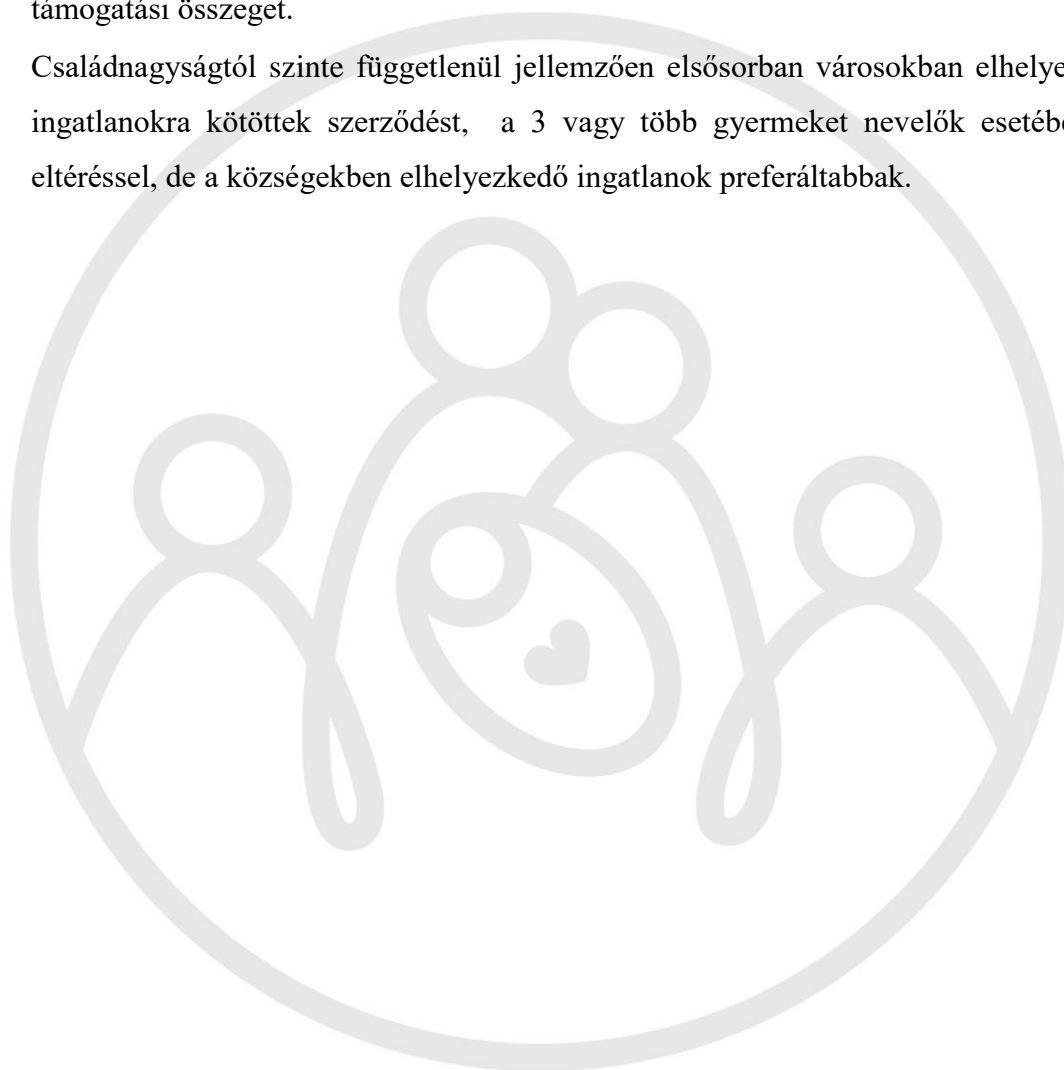
- A gyermekek átlagéletkora 7,1 év.
- Összesen 28 686 gyermeket vállaltak előre a családok.
- A gyermekvállalást tartalmazó szerződések vállalt gyermekszám szerinti alakulása hasonlóan alakult minden évben, a gyermeket vállaló családok kb. 60%-a egy, közel 40%-a két gyermeket vállalt, a három gyermeket előre vállalók aránya elenyésző (összesen 352 család).
- Az igénylők életkori megoszlása alapján a CSOK-ot a 31-40 év közöttiek vették leginkább igénybe.
- A szerződéskötők átlagéletkora 36 év. A legfiatalabb igénylő 17 éves, a legöregebb 87 éves volt.
- Minden korcsoportban a használt lakás vásárlását, vagy felújítását támogató típus a legnépszerűbb. A 30 éves, vagy az alatti életkori csoportokban a megelőlegezett gyermekvállalást tartalmazó kategória a domináns, míg a magasabb életkori csoportokban inkább a meglévő gyermek után igénylik a támogatást.
- Az adatbázis 6 680 olyan szerződést tartalmaz, ahol csak egy igénylő van, ez az összes szerződés 11,5%-a. Az egyszülős családok legnagyobb arányban Pest megyében és Budapesten vették igénybe a támogatást.
- A nagycsaládosok aránya az összes szerződéskötő között 25,4%. Legnagyobb arányban közülük Pest megyében, valamint Borsod- Abaúj- Zemplén és Szabolcs-Szatmár- Bereg megyében vettek igénybe CSOK-ot.
- A CSOK-os szerződést kötők között a nagycsaládosok felülreprezentáltak a társadalmon belüli arányukhoz képest, míg az egyszülős családok kb. fele akkora hányadot képviselnek, mint amekkora a részarányuk a gyermekes családokon belül.
- A legtöbb szerződést a kisvárosokban lévő ingatlanokra kötötték meg (36,2%), ezt követik a községekben lévők (32,5%), majd a megyeszékhelyek (22,6%) és Budapest (8,7%). Minden támogatási típusban a kisvárosokban elhelyezkedő ingatlanok a legkedveltebbek.
- Bármilyen településtípuson is lakjanak az igénylők, legnagyobb mértékben a használt lakás vásárlására vonatkozó támogatási típusú szerződéseket kötnek.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

- Az igénylők jellemzően ugyanolyan típusú településen lévő ingatlanra kötöttek szerződést, mint ahol a szerződéskötés időpontjában laknak. Megyei szinten az igénylő lakhelyének elhelyezkedése és a támogatott ingatlan elhelyezkedése közel 90%-ban azonos (kivételt képez ez alól Budapest, ahol csak 66,5%-ban van egyezés).
- A 30 évnél fiatalabbak inkább községekben építkeznek, vásárolnak vagy újítanak fel lakást, házat. A 30 év felettiiek jellemzően inkább városban lévő ingatlanra veszik fel a támogatási összeget.
- Családnagyságtól szinte függetlenül jellemzően elsősorban városokban elhelyezkedő ingatlanokra kötöttek szerződést, a 3 vagy több gyermeket nevelők esetében kis eltéréssel, de a községekben elhelyezkedő ingatlanok preferáltabbak.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

A Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK)

A Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) 2015. július elsejétől igényelhető vissza nem térítendő állami támogatásként, de a jelenleg hatályos szabályozás kereteit a 2016 év eleji kormányrendeletek alkotják.²

A CSOK igényelhető már megszületett, 12 hetes várandóságot meghaladott magzatok és a jövőben vállalt gyermekek után is. A vissza nem térítendő állami támogatást meglévő gyermek után házaspárok, fiatal házaspárok³ és élettársak együttes igénylőként vehetik igénybe, ugyanakkor a rendelet nem zárja ki az egyedülálló igénybe vevőket sem. Az igénylőkkel szembeni életkori kritérium ebben az esetben nincs megszabva.

Az új lakások vásárlására vagy építésére, illetve a használt lakás vásárlására, vagy lakásbővítésre felhasználható támogatás is a 25. életévet még be nem töltött gyermekek után vehető igénybe (kivéve, ha megváltozott munkaképességű). A szabályozás bevezetésekor a felső korhatár 20 év volt, amely alól kivételt jelentett a felsőoktatásban tanuló gyermek, azonban ez még 2016 második felében módosításra került. A CSOK saját gyermek, illetve az igénylő gyámsága alatt álló gyermek után is igényelhető, amennyiben a gyámság alatt álló gyermek legalább 1 éve az igénylővel egy háztartásban él, és a támogatott ingatlanba együttesen költöznek be.

Megelőlegezett családi otthonteremtési kedvezmény iránti kérelmet fiatal házaspárok nyújthatnak be. Gyermektelen házaspárok legfeljebb 3, egy gyermekesek legfeljebb 2, két gyermekesek legfeljebb 1 gyermeket vállalhatnak. A gyermekvállalás teljesítésére előírt határidő 1 gyermek vállalása esetén 4 év, 2 gyermek vállalása esetén 8 év, 3 vagy több gyermek vállalása esetén gyermekszámtól függetlenül 10 év.

² 16/2016. (II. 10.) Korm. rendelet az új lakások építéséhez, vásárlásához kapcsolódó lakáscélú támogatásról és 17/2016. (II. 10.) Korm. rendelet a használt lakás vásárlásához, bővítéséhez igényelhető családi otthonteremtési kedvezményről

³ A rendelet értelmező rendelkezése szerint fiatal házaspárnak minősülnek azok a házastársak, akik közül a kérelem benyújtásakor legalább az egyik fél még nem töltötte be a 40. életévet.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A támogatási összegek a támogatott ingatlan típusától és a gyermekszámtól függenek, azonban az összegek nem differenciálódnak attól függően, hogy már megszületett, vagy előre vállalt gyermekekről van-e szó. Használt lakás esetén a lakás vételára egységesen legfeljebb 35 millió forint lehet. A gyermekszámmal összefüggésben a kormányrendelet meghatározza a támogatott ingatlanok hasznos terének minimum területét.

1. ábra: forrás: család.hu

GYERMEKEK SZÁMA	ÚJ LAKÁS VÁSÁRLÁSA VAGY ÉPÍTÉSE	
1 	Legalább 40 m ² -t elérő lakás vagy 70 m ² -t elérő családi ház	600 000 Ft
2 	50 m ² -t elérő lakás vagy legalább 80 m ² területű családi ház	2 600 000 Ft
3+ 	60 m ² -t elérő lakás vagy legalább 90 m ² területű családi ház	10 000 000 Ft* + 10 000 000 Ft**

2. ábra: forrás: család.hu

GYERMEKEK száma	HASZNÁLT LAKÁS vásárlása vagy bővítése	
1 	Legalább 40 m ² -t elérő lakás vagy családi ház	600 000 Ft
2 	Legalább 50 m ² -t elérő lakás vagy családi ház	1 430 000 Ft
3 	Legalább 60 m ² -t elérő lakás vagy családi ház	2 200 000 Ft
4+ 	Legalább 70 m ² -t elérő lakás vagy családi ház	2 750 000 Ft

Az adatbázis feldolgozásának módszertana

A Kincstártól kapott adatok elemzése alkalmas az igénybe vevők, a gyermekek és a vállalt gyermekek egyes szocio-demográfiai jellemzőinek (életkor, lakóhely, családnagyság), illetve a támogatási típusok és támogatási összegek megoszlásának vizsgálatára és ezen jellemzők összefüggéseinek kimutatására.

Az adatbázishoz szöveges információ csak a támogatástípusok kategóriáira vonatkozóan került átadásra. Az adatbázisban a szerződések meghatározott adatai vannak feltüntetve (az egyes rekordokban tehát nem személyek, hanem esetek vannak), úgymint:

- a támogatás típusa,
- a szerződéskötés dátuma,
- az igénylők (maximum kettő) születési éve,
- meglévő gyermekek száma, ezen belül a magzatot is meglévő gyermeknek tekintette az adatbázis a jogszabályoknak megfelelően,⁴
- a vállalt gyermekek száma,
- a támogatás összege,
- az igénylők (maximum kettő) irányítószámai,
- a támogatott ingatlan irányítószáma,
- a meglévő gyermekek születési éve, legfeljebb 8 fő.

A Kincstár adatbázisban hat támogatási típus került megkülönböztetésre a következő módon:

- **1. típus:** CSOK új lakás építéséhez, vásárlásához, legfeljebb 2 gyermekre,
- **2. típus:** megelőlegezett (gyermekvállalást tartalmazó) CSOK új lakás építéséhez, vásárlásához, legfeljebb 2 gyermekre,
- **3. típus:** CSOK használt lakás vásárlásához, bővítéséhez

⁴ 16/2016. (II. 10.) Korm. rendelet az új lakások építéséhez, vásárlásához kapcsolódó lakáscélú támogatásról, 3. § (1) bek 4. pont és 17/2016. (II. 10.) Korm. rendelet a használt lakás vásárlásához, bővítéséhez igényelhető családi otthonteremtési kedvezményről, 5. § (1) bek. 3. a) pont.

- **4. típus:** megelőlegezett (gyermekvállalást tartalmazó) CSOK használt lakás vásárlásához, bővítéséhez, legfeljebb 2 gyermekre,
- **5. típus:** CSOK később született gyermekekre,
- **7. típus⁵:** három és több gyermekes, új lakást építők vagy vásárlók családi otthonteremtési kedvezménye (tartalmazza a gyermekvállalást tartalmazó szerződéseket is).

A Kincstár által megadott 5-ös típus a Kormányrendelet alapján is ellentmondásos. Az átadott adatbázisban összesen 50 szerződés van ebbe a kategóriába sorolva, de a neve ellenére egyik sem tartalmaz megelőlegezett gyermekvállalást, ezért a támogatási típusok elemzésekor ezt a típust kihagyjuk.

Egy igénylő minden esetben van, így lehet megkülönböztetni az egyszülős szerződéseket a kétszülősöktől. Ahol nincs második igénylő, ott a cella üresen maradt. Mivel az adatbázishoz szöveges információ a támogatástípusok kategóriáin kívül nem került átadásra, nem tudhatjuk, hogy a két igénylő közül melyik a férfi és melyik a nő, ahol csak egy szülő van, az milyen nemű, illetve, hogy két igénylő esetében azok házastársak vagy élettársak-e. Nincs ismeretünk arról, hogy ezek az információk rögzítésre kerültek-e egyáltalán.

Az adatbázis tartalmazza a meglévő gyermekek számát a magzatokkal együtt, de annak érdekében, hogy a magzatokat el lehessen különíteni, egy külön képzett változót hoztunk létre a magzatok számának kimutatására. Az adatbázis a gyermek születési événél szöveges formában tartalmazta a magzat megjelölést. Az életkort úgy kaptuk meg, hogy a szerződéskötés évéből kivontuk a gyermek születési évét, így viszont kiderült, hogy -1 éves korú gyermekek is voltak az adatbázisban, tehát a magzatok száma nagyobb, mint az eredetileg nyilvántartott magzatoké. A gyermek kora változói ezért úgy is átalakításra kerültek, hogy az üres cella jelöli, ha nincs gyermek az adott gyermekparitáson, 0 jelöli a 0 éveseket, azaz a szerződéskötés évében született gyermekeket, a számérték a többi életkort, és „m” betű a magzatokat. A gyermekek kora segítségével így képezhető volt már egy olyan gyermekek számát tartalmazó változó,

---

⁵ 6-os kóddal jelzett támogatási típus nem volt az adatbázisban.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

amelyik a gyermekek számát a magzatok nélkül tartalmazza, de a 0 éves gyermekeket összegzi a többi gyermekkel. A gyermekek jogszabály szerint meghatározandó száma, és a gyermekek magzatok nélküli száma mellett az átadott adatbázis tartalmazta a vállalt gyermekek számát is, a gyermekvállalás kérdését a vonatkozó jogszabályok tartalmazzák részletesen. A támogatási összeg megállapítását ugyancsak a CSOK-kal kapcsolatos kormányrendeletek határozzák meg.

Az átadott adatbázis három változóban tartalmazza a települések irányítószámát: a két igénylő esetében és a támogatott ingatlan esetében. Településnevet nem tartalmaz az adatbázis az irányítószámok mellett egyik esetben sem, ennek átadására nem került sor adatvédelmi aggályokra hivatkozva, indirekt beazonosíthatóság elkerülése érdekében. A postai irányítószámok letölthetők a Magyar Posta honlapjáról Excel formátumban.⁶ Ennek vizsgálata alapján megállapítható, hogy egy irányítószám több településhez is tartozhat, amelyek közt különböző nagyságúak, típusúak is megtalálhatók. Pl. a Veszprém megyei Raposka 8300-as irányítószáma azonos Tapolca egyik irányítószámával, vagy Siklós irányítószámán még másik két kistépülés is található. A 7811-es irányítószámhoz hat település tartozik (Bosta, Szalánta, Szilvás, Bisse, Csarnóta, Túrony), amelyek két járáshoz tartoznak (az első három a pécsihez, a második három a siklósihoz). Vannak hibásan rögzített, elírt, három karakteres irányítószámok és olyan irányítószámok is, amelyekhez a Magyar Posta jegyzéke alapján nem tartozik településnév. Az utóbbiak egy része megyéhez valószínűségi alapon besorolható, ha a szomszédos irányítószámok egy megyéhez tartoznak. Az átadott adatbázis ismertett kisebb hibái a vonatkozó változóban adathiányként jelentkeznek az elemzésre került átalakított, kiegészített adatbázisban.

A településnevek rögzítése nélkül tehát településszintű elemzés az átadott adatbázisból nem végezhető el, mert az csak a konkrét településnevek alapján lenne lehetséges. Ugyanakkor egy megközelítőleges megfeleltetést elvégeztünk az adatbázison, amely lehetővé teszi az adatbázisban szereplő települések jogállása szerinti elemzést. A KSH-tól kapott 'település jogállása' adatbázist (mely tartalmazza az egyes magyarországi települések nevét, irányítószámát, illetve típusát) kapcsoltuk a CSOK szerződések adatbázisához, hogy vizsgálni

⁶ <https://www.posta.hu/szolgaltatasok/iranyitoszam-kereso>

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

tudjuk az igénylők és az ingatlanok elhelyezkedését. Mivel az imént említett 'település jogállása' adatbázis nem tartalmazta az összes irányítószámot, így a Magyar Posta adatbázisával kellett kiegészíteni. Több irányítószám nemcsak egy településtípushoz tartozik, így kialakítottunk egy olyan elemzési kategóriát, melybe ezen települések kerültek: közös ir.szám (város és község). Ezt a kategóriát az elemzésben a legtöbb esetben nem vettük figyelembe.

A továbbiakban azoknak a kérdéseknek a bemutatására vállalkozunk, amelyeket az adatbázisból sikerült megválaszolni. Ilyen kérdések:

- **támogatási típusok megoszlása**
- **támogatások területi megoszlása**
- **az igénybe vevők adatbázisból megállapítható demográfiai jellemzői**
- **a meglévő és a vállalt gyermekek száma**
- **a támogatási összegek alakulása**

Az adatelemzéssel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy a 2018-as adatok vonatkozásában az adatbázis a 2018. május 31-ig megkötött szerződések adatait tartalmazza.

A támogatási típusok jellemzői

Az elemzés során a következő támogatási típusokkal dolgoztunk:

- **1. típus:** CSOK új lakás építéséhez, vásárlásához, legfeljebb 2 gyermekre,
- **2. típus:** megelőlegezett (gyermekvállalást tartalmazó) CSOK új lakás építéséhez, vásárlásához, legfeljebb 2 gyermekre,
- **3. típus:** CSOK használt lakás vásárlásához, bővítéséhez
- **4. típus:** megelőlegezett (gyermekvállalást tartalmazó) CSOK használt lakás vásárlásához, bővítéséhez, legfeljebb 2 gyermekre,
- **5. típus:** három és több gyermekes, új lakást építők vagy vásárlók családi otthonteremtési kedvezménye (tartalmazza a gyermekvállalást tartalmazó szerződéseket is).

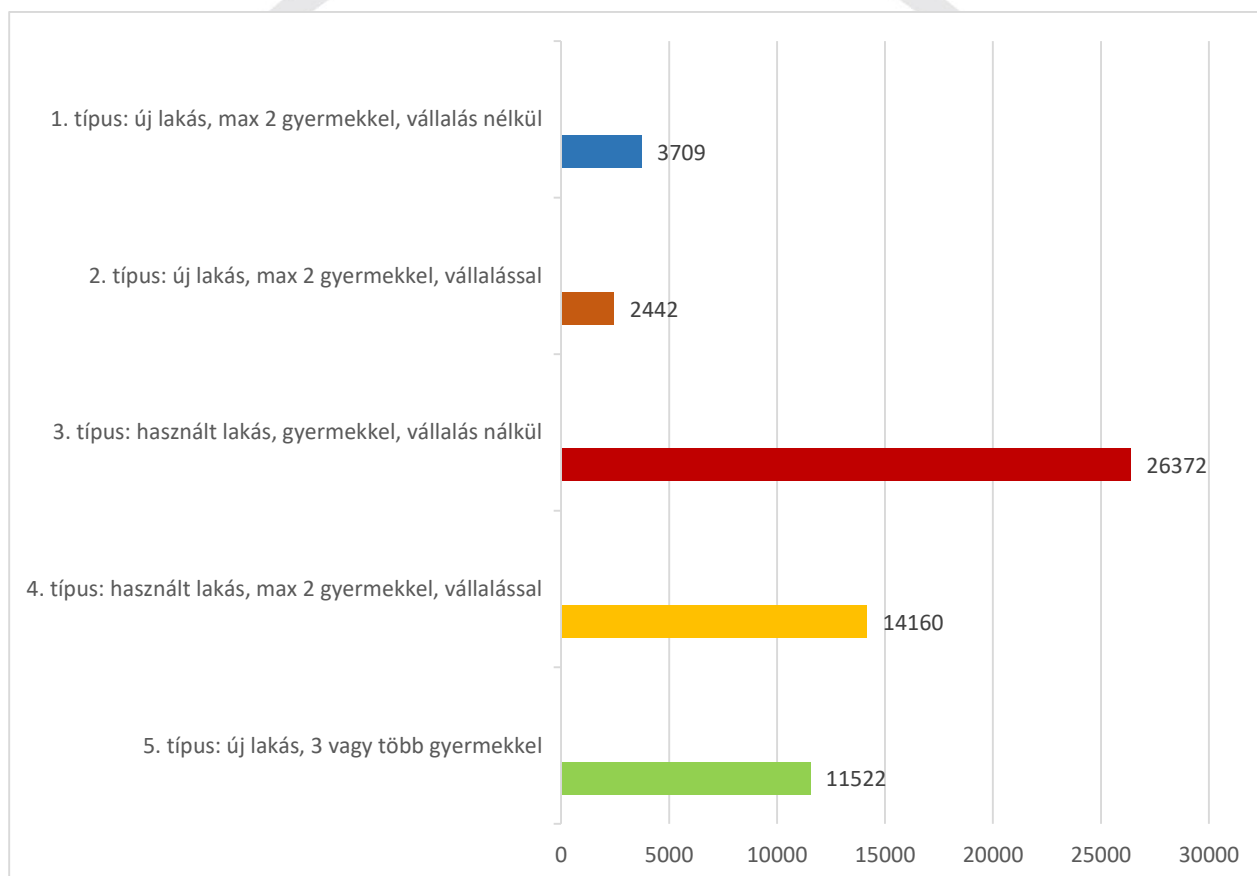
1. táblázat *Támogatási típusok*

Támogatási típus sorszáma:	Támogatási típus elemzés során használt neve:	Lakás típusa:	Meglévő gyermekek száma:	Vállalható gyermekek száma
1. típus	Új lakás legfeljebb 2 gyermekkel, vállalat nélkül	Új	1–2	0
2. típus	Új lakás legfeljebb 2 gyermekkel, vállalással	Új	0–1	1–2
3. típus	Használt lakás gyermekkel, vállalat nélkül	Használt	1–x	0
4. típus	Használt lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalással	Használt	0–1	1–2
5. típus	Új lakás, 3 vagy több gyermekkel.	Új	0–x	0–3

A 2016-tól 2018. május 31-ig összesen 58 255 szerződést kötöttek, ezek közül is a legfeljebb 2 gyermekre vonatkozó használt lakás vásárlásához, bővítéséhez kijelölt típust (3. típus⁷) vették igénybe a legtöbben. Ezt követi a legfeljebb 2 gyermekre vonatkozó, megelőlegezett gyermekvállalást tartalmazó CSOK használt lakás vásárlásához, bővítéséhez hozzájáruló támogatás igénybevétele (4. típus), majd a három és több gyermekes, új lakást építők vagy vásárlók számára létrehozott (5. típus) támogatási típus.

3. ábra: Megkötött szerződések száma, támogatási típusonként (N=58 205)

⁷ Bár a használt lakás vásárlására vonatkozó támogatási típus kódolása a kódolási struktúra szempontjából következtelen: nem került megkülönböztetésre a legfeljebb 2 gyermekre vonatkozó, illetve a 3, vagy több gyermekre vonatkozó támogatási típus, ugyanakkor a kategória nagyságának szem előtt tartása mellett ez számít a leginkább igénybe vett támogatási típusnak.

2. táblázat: A 2018. május 31.-ig megkötött szerződések száma, támogatási típusok szerint, évenként (N=58 205)

Támogatás típusa	A szerződéskötés éve			Össz.
	2016	2017	2018. május 31-ig	
1. típus: CSOK új lakás építéséhez, vásárlásához, legfeljebb 2 gyermekre	1 419	1 714	576	3 709
2. típus: megelőlegezett - gyermekvállalást tartalmazó - CSOK új lakás építéséhez, vásárlásához, legfeljebb 2 gyermekre	1 043	1 083	316	2 442
3. típus: CSOK használt lakás vásárlásához, bővítéséhez	10 709	11 574	4 089	26 372
4. típus: megelőlegezett - gyermekvállalást tartalmazó - CSOK használt lakás vásárlásához, bővítéséhez, legfeljebb 2 gyermekre	5 871	6 145	2 144	14 160
5. típus: 3 és több gyermekes, új lakást építők vagy vásárlók CSOK-ja - a gyermekvállalást tartalmazó szerződésekkel	3 929	5 773	1 820	11 522
Összesen	22 971	26 289	8 945	58 205

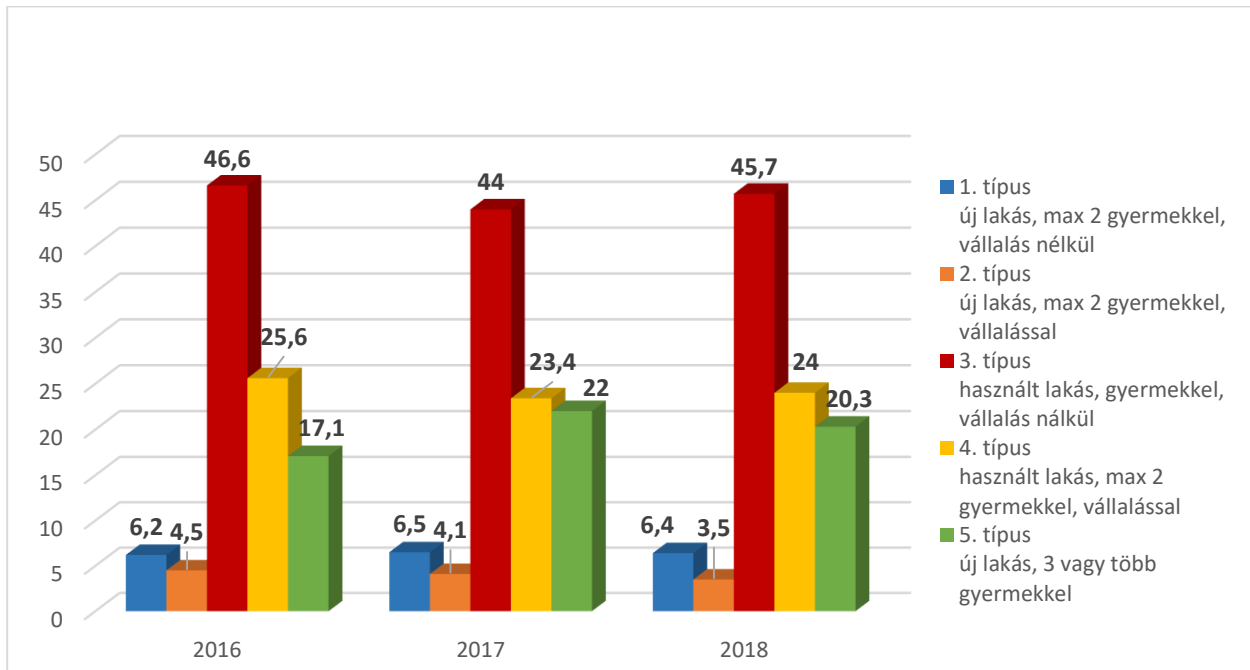
Ami a támogatási típusok igénylésének évenkénti megoszlását illeti, az eredmények azt mutatják, hogy az összes szerződést figyelembe véve a 2017-es évben 3 342 db szerződéssel kötöttek többet. Ezen belül a 3 gyermek után járó támogatás igénybevételének darabszáma 46%-kal nőtt, ami az összes szerződésen belüli arányt tekintve közel 5 százalékos emelkedést jelent (5. típus).

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

4. ábra: A megkötött szerződések aránya támogatási típusonként, évenként (%) (N=58 205)

A támogatások területi megoszlása

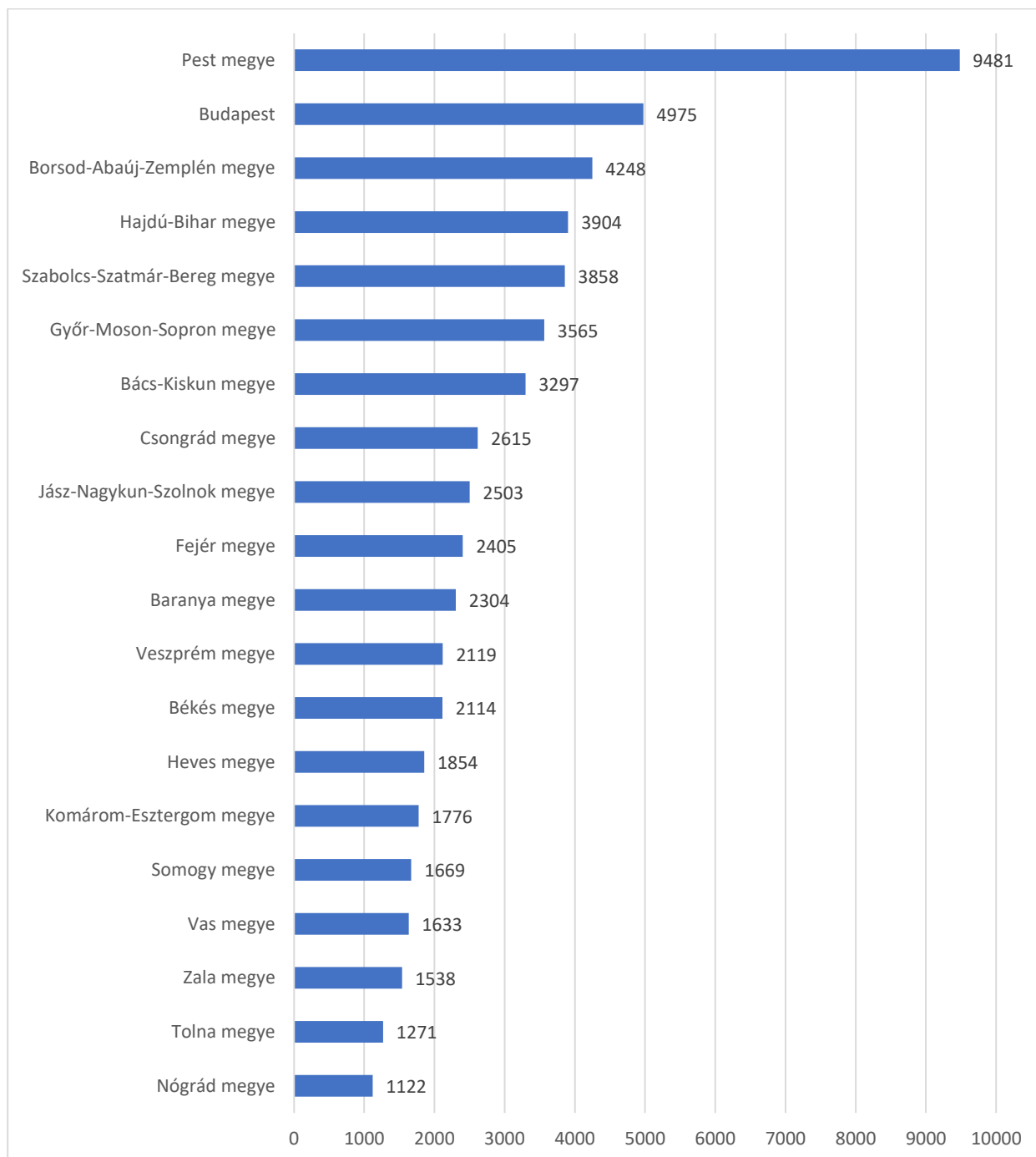
A terület szerinti megoszlást vizsgálva kiderül, hogy a CSOK-ot igénybe vevők túlnyomó hányada Közép-Magyarországra, így Pest megyére (12,3%) és Budapestre (10,8%), valamint az ország északkeleti részére, tehát Borsod- Abaúj-Zemplén megyére (7,9%) és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyére (7,2%) összpontosul. A legkevesebb szerződést Nógrád (2,1%), Tolna (2,3%) és Zala megyében (2,8%) kötötték.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

5. ábra: Szerződések száma megyei bontásban (N=58 255)

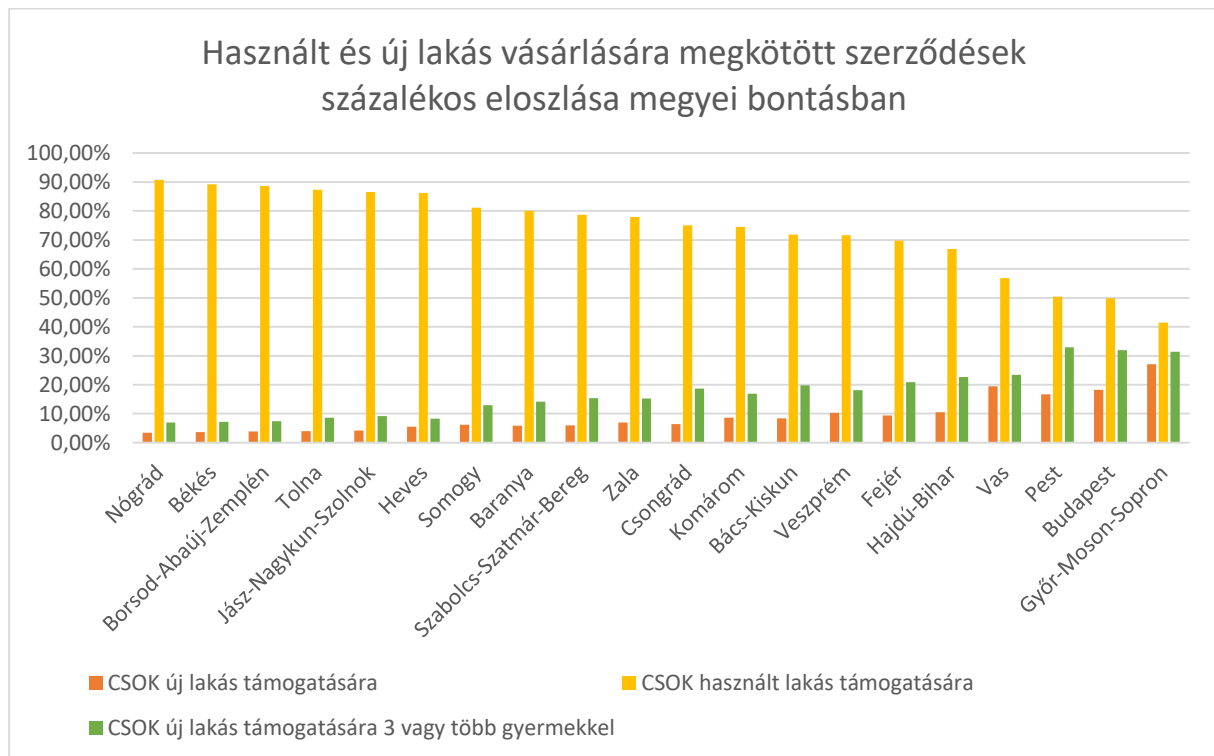

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

A CSOK-ot minden megyében legnagyobb mértékben használt lakásokra vették fel, kivéve Budapesten, Pest és Győr-Moson-Sopron megyében.

6. ábra. Használt és új lakás vásárlására megkötött szerződések százalékos eloszlása megyei bontásban

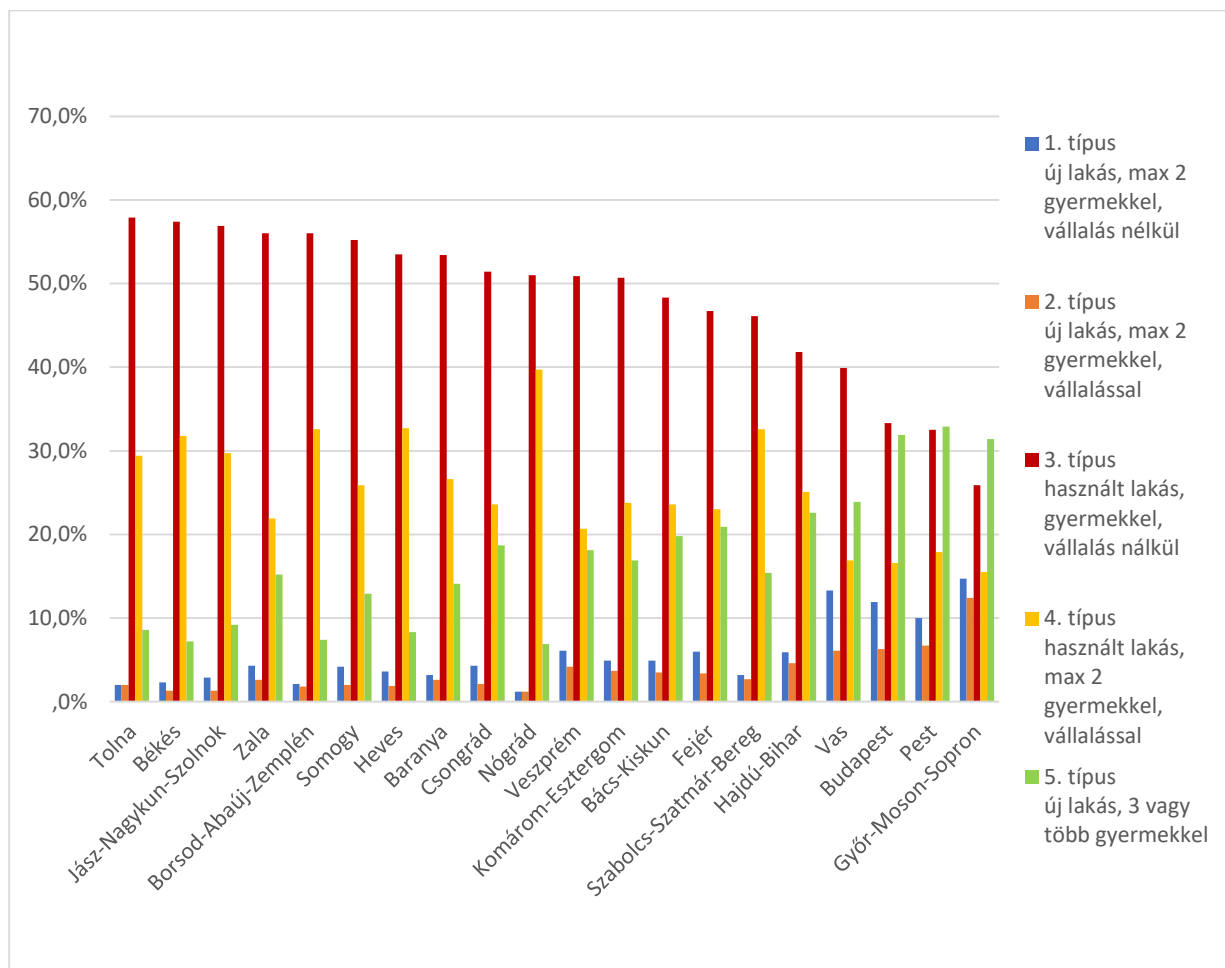
A támogatási típusok területi megoszlását részletesen vizsgálva, jól látható, hogy a legnépszerűbb, a használt ingatlan vásárlására igénybe vehető támogatás (3. típus), amely sokkal inkább jellemző a kevésbé fejlett megyékben. Ezzel szemben az ország fejlettebb megyéiben, illetve Budapesten a támogatási típusok megoszlása jóval kiegyenlítettebb, növekszik az aránya az új ingatlanok építésére felvett támogatásoknak: Budapesten és Pest megyében közel azonos a megszületett gyermekkel igénybe vehető, használt lakásra fordítható támogatás (3. típus), illetve a 3 vagy több gyermekkel igénybe vehető új lakásra fordítható támogatás (5. típus) aránya. Győr-Moson-Sopron megyében pedig a 10 millió Ft-os CSOK igénybevétele a legmagasabb, magasabb, mint a használt lakásra vonatkozó típusé.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

7. ábra A megkötött szerződések típusainak százalékos eloszlása megyénként (N=58 205)

A támogatások időbeli megoszlása

A CSOK jelenleg érvényes szabályozása 2016. január 1-től hatályos, ezért az adatok ettől az időponttól állnak rendelkezésre 2018. május 31-ig. Az átadott adatbázis 2 év 5 hónapot felölelő adatai a tendencia rövid távú vizsgálatára nyújtanak lehetőséget. Az összehasonlítás érdekében vizsgálható, hogy adott tárgyévben január 1. és május 31. között mennyi szerződést kötöttek.

3.táblázat: Szerződések számának megoszlása, évente

Év	Szerződések száma a tárgyévben	Szerződések száma május 31-ig	A május 31-ig megkötött szerződések aránya a tárgyévben (%)
2016	22 979	6 831	29,73
2017	26 321	9 603	36,48
2018. május 31-ig	8 955	8 955	100,00

* 2018-ban csak május 31-ig állnak rendelkezésre az adatok, tehát az érték 100%

Az adatokból látható, hogy az első 5 hónapban 2017-ben kötöttek a legtöbb szerződést. 2016-ban 2 232 szerződéssel kötöttek kevesebbet, ennek feltehetően az oka, hogy 2016. január 1-től igénybe vehető a támogatás, érdekesebb azonban 2017 és 2018 között összehasonlítás. E szerint 2018. január 1. és május 31. között 648 szerződéssel kötöttek kevesebbet, mint 2017 azonos időszakában.

Az adatbázisban 2017. tekinthető az egyetlen olyan teljes évnek, ahol érdemes megfigyelni a szerződéskötések számának havi alakulását.

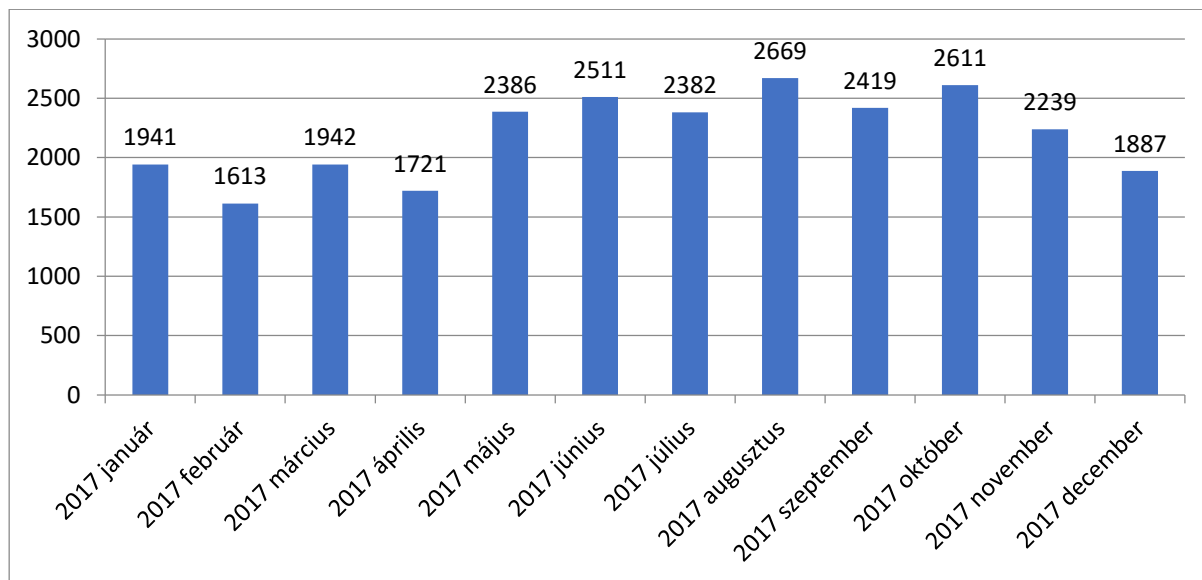
Az adatokból jól látszik, hogy a legtöbb szerződést a III. negyedévben kötöttek. A havi eloszlást vizsgálva pedig látható, hogy augusztusban, októberben és júniusban került megkötésre a legtöbb szerződés.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

8. ábra: Szerződések számának havi megoszlása 2017-ben

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

Az igénylők jellemzői

A Kincstártól kapott adatbázis minden szerződés esetében tartalmaz az igénylőkre vonatkozó adatot. 6 680 szerződés esetében a második igénylő nem került rögzítésre. Mivel a kormányrendelet nem zárja ki az egyedülálló igénybe vevőket sem, ezért őket egyszülős családoknak tekintettük. Az elemzésben a továbbiakban az első igénylőként nyilvántartott személyt nevezzük első szerződéskötőnek, mivel nincs információnk, hogy milyen okból kerültek a szerződéskötők az első vagy második helyre.

Az igénylők életkora

Az igénylők vonatkozásában az egyik releváns vizsgálati szempont az életkori megoszlásuk. Az átvett adatbázisban az 58 255 első szerződéskötő között 79 fő volt 60 éves vagy idősebb, ezen belül 70 éves vagy idősebb 4 fő, köztük a legidősebb 87 éves volt a szerződéskötés évében. A legfiatalabb igénylő életkora 17 év volt.

Az első szerződéskötőknek a fele 31-40 év közti volt, az átlagos életkor 36 év a teljes adatbázisban. Az első szerződéskötők között 31-40 éves 52,7 százalék, második szerződéskötők között 31-40 éves 44,4 százalék.

4. táblázat: A szerződések száma és aránya az igénylők korcsoportja szerint (N=58 255)

Korcsoport	Első szerződéskötő		Második szerződéskötő	
	Szerződések száma	Szerződések aránya (%)	Szerződések száma	Szerződések aránya (%)
16-20	156	0,27	536	0,92
21-25	2 804	4,81	4 449	7,64
26-30	9 973	17,12	11 619	19,94
31-35	14 819	25,43	13 672	23,47
36-40	15 882	27,26	12 158	20,87
41-45	9 758	16,75	6 385	10,96
46-50	3 646	6,26	2 084	3,58
51-55	945	1,62	488	0,84
56-60	221	0,38	107	0,18
61+	51	0,10	77	0,13
nincs adat	-	-	6 680	11,47
Összesen	58 255	100,0	58 255	100,0

A támogatási típusok az első szerződéskötő korcsoportja szerinti megoszlása alapján elmondható, hogy minden korcsoportban a használt lakás vásárlását, vagy felújítását támogató típus a legnépszerűbb. Nem meglepő módon a 16-20, 21-25, illetve a 26-30 éves életkori kategóriákban a megelőlegezett gyermekvállalást tartalmazó kategória a domináns, míg a magasabb életkori csoportokban inkább a meglévő két gyermek után igénylik a támogatást, annak ellenére, hogy a 36-40 éves korcsoportba tartozók esetében még megengedett a megelőlegezett CSOK.

5. táblázat: A támogatás típusok megoszlása az első szerződéskötő korcsoportja szerint (%)
(N=58 205)

Első szerződéskötő korcsoportja	Támogatási típusok 5 kategóriában					Össz.
	1. típus új lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalás nélkül	2. típus új lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalással	3. típus használt lakás, gyermekkel, vállalás nélkül	4. típus használt lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalással	5. típus új lakás, 3 vagy több gyermekkel	
16-20	0,00	0,00	15,39	83,97	0,64	100,00
21-25	0,00	1,32	29,47	66,53	2,68	100,00
26-30	0,97	5,89	32,98	51,55	8,61	100,00
31-35	4,55	7,37	40,90	31,49	15,69	100,00
36-40	8,35	3,85	52,28	12,42	23,10	100,00
41-45	10,91	1,04	55,07	3,64	29,34	100,00
46-50	11,27	0,36	52,28	0,82	35,27	100,00
51-55	10,58	0,21	49,63	0,64	38,94	100,00
56-60	12,67	0,00	54,75	0,45	32,13	100,00
61+	21,57	0,00	45,10	3,92	29,41	100,00

Ha az első szerződő életkori csoportjait vizsgáljuk a támogatás típusa szerint, láthatjuk, hogy majdnem minden támogatási típus esetén a 31-35 és 36-40 évesek korcsoportja a domináns. Kivételt jelent ez alól az új lakásokra vonatkozó 1-es típus, ahol az igénybe vevők 28,7 százaléka 41-45 éves, illetve a 5-ös típusban is 24,8 százalék az előfordulásuk, azaz az új lakások utáni CSOK esetében jelentős a 40 év felettek aránya. A gyermekvállalással összekötött használt lakásokra vonatkozó CSOK (4-es típus) esetében viszont inkább a fiatalabban dominálnak, az igénybe vevők 36,3 százaléka 26-30 éves.

6. táblázat: Az első szerződéskötő életkori megoszlása a támogatási típusok szerint (%)
(N=58 205)

Első szerződéskötő korcsoportja	Támogatási típusok 5 kategóriában				
	1. típus új lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalatás nélkül	2. típus új lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalatással	3. típus használt lakás, gyermekkel, vállalatás nélkül	4. típus használt lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalatással	5. típus új lakás, 3 vagy több gyermekkel
16-20	0,00	0,00	0,09	0,93	0,01
21-25	0,00	1,51	3,13	13,17	0,65
26-30	2,62	24,04	12,46	36,27	7,45
31-35	18,14	44,68	22,97	32,94	20,17
36-40	35,72	25,02	31,44	13,91	31,80
41-45	28,69	4,14	20,35	2,51	24,82
46-50	11,08	0,53	7,23	0,21	11,16
51-55	2,70	0,08	1,78	0,04	3,19
56-60	0,75	0,00	0,46	0,01	0,62
61+	0,30	0,00	0,09	0,01	0,13
Összesen	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Az igénylők lakóhelye

Szintén fontos az igénylők lakcímének területi megoszlásának vizsgálata. Mivel szöveges megjegyzés nem tartozott az igénylők esetében rögzített irányítószámhoz, ezért az elemzés során a megadott irányítószámok alapján azonosított településeket az igénylő lakóhelyének tekintjük.

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

7. táblázat: A megkötött szerződések az első szerződéskötő lakóhelyének megyéje szerint, évenként (N=58 253)

Megyék	Szerződések száma				Szerződések aránya (%)			
	2016	2017	2018. május 31-ig	Össz.	2016	2017	2018. május 31-ig	Össz.
Pest	2 894	3 319	954	7 167	12,6	12,6	10,7	12,3
Budapest	2 254	2 970	1 062	6 286	9,8	11,3	11,9	10,8
Borsod-Abaúj- Zemplén	1 887	1 996	696	4 579	8,2	7,6	7,8	7,9
Szabolcs- Szatmár-Bereg	1 587	1 807	785	4 179	6,9	6,9	8,8	7,2
Hajdú-Bihar	1 578	1 701	627	3 906	6,9	6,5	7,0	6,7
Bács-Kiskun	1 303	1 486	565	3 354	5,7	5,6	6,3	5,8
Győr-Moson- Sopron	1 362	1 466	431	3 259	5,9	5,6	4,8	5,6
Csongrád	1 009	1 230	392	2 631	4,4	4,7	4,4	4,5
Jász-Nagykun- Szolnok	1 032	1 189	393	2 614	4,5	4,5	4,4	4,5
Baranya	964	994	383	2 341	4,2	3,8	4,3	4,0
Fejér	887	1 058	339	2 284	3,9	4,0	3,8	3,9
Békés	923	1 021	305	2 249	4,0	3,9	3,4	3,9
Veszprém	830	1 030	331	2 191	3,6	3,9	3,7	3,8
Heves	745	859	306	1 910	3,2	3,3	3,4	3,3
Komárom- Esztergom	698	848	227	1 773	3,0	3,2	2,5	3,0
Somogy	661	792	281	1 734	2,9	3,0	3,1	3,0
Vas	671	700	262	1 633	2,9	2,7	2,9	2,8
Zala	681	707	217	1 605	3,0	2,7	2,4	2,8
Tolna	549	585	198	1 332	2,4	2,2	2,2	2,3
Nógrád	460	561	201	1 222	2,0	2,1	2,2	2,1
Ismeretlen megye*	2	2		4	0,0	0,0	0,0	0,0
Összesen	22 977	26 321	8 955	58 253	100,0	100,0	100,0	100,0

*A megadott irányítószámot nem lehetett megyéhez sorolni.

A táblázatból látható, hogy az első szerződéskötők a CSOK eddigi folyósítása szerint Pest megyében (12,3%) és Budapesten (10,8%) élnek a legnagyobb arányban. Az átlagnál több igénylő lakik Borsod, Szabolcs és Hajdú-Bihar megyékben is. Legkevesebben Nógrád megyében, és olyan dunántúli megyékben élnek, mint Tolna, Vas, Zala.

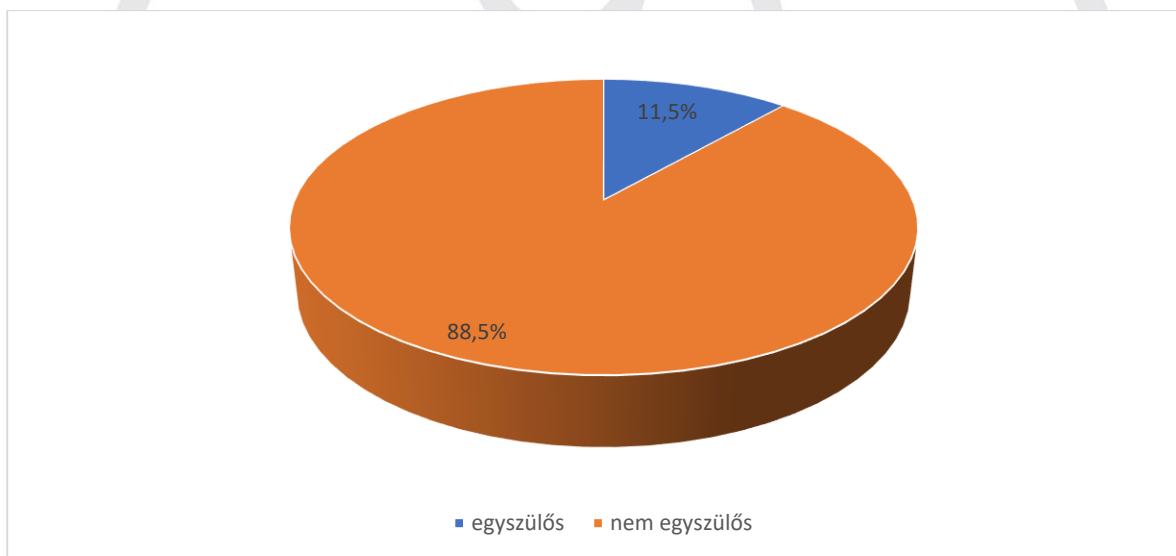

Egyedülálló igénylők

A rendelkezésre álló adatbázis 6 680 olyan szerződést tartalmaz, ahol csak egy igénylő van, őket az elemzés során egyszülős családoknak feltételeztük. Az összes szerződés 11,5%-át teszik ki az egyszülős családok, ami alacsonyabb az összes magyarországi családon belüli egyötödnyi arányukhoz képest.

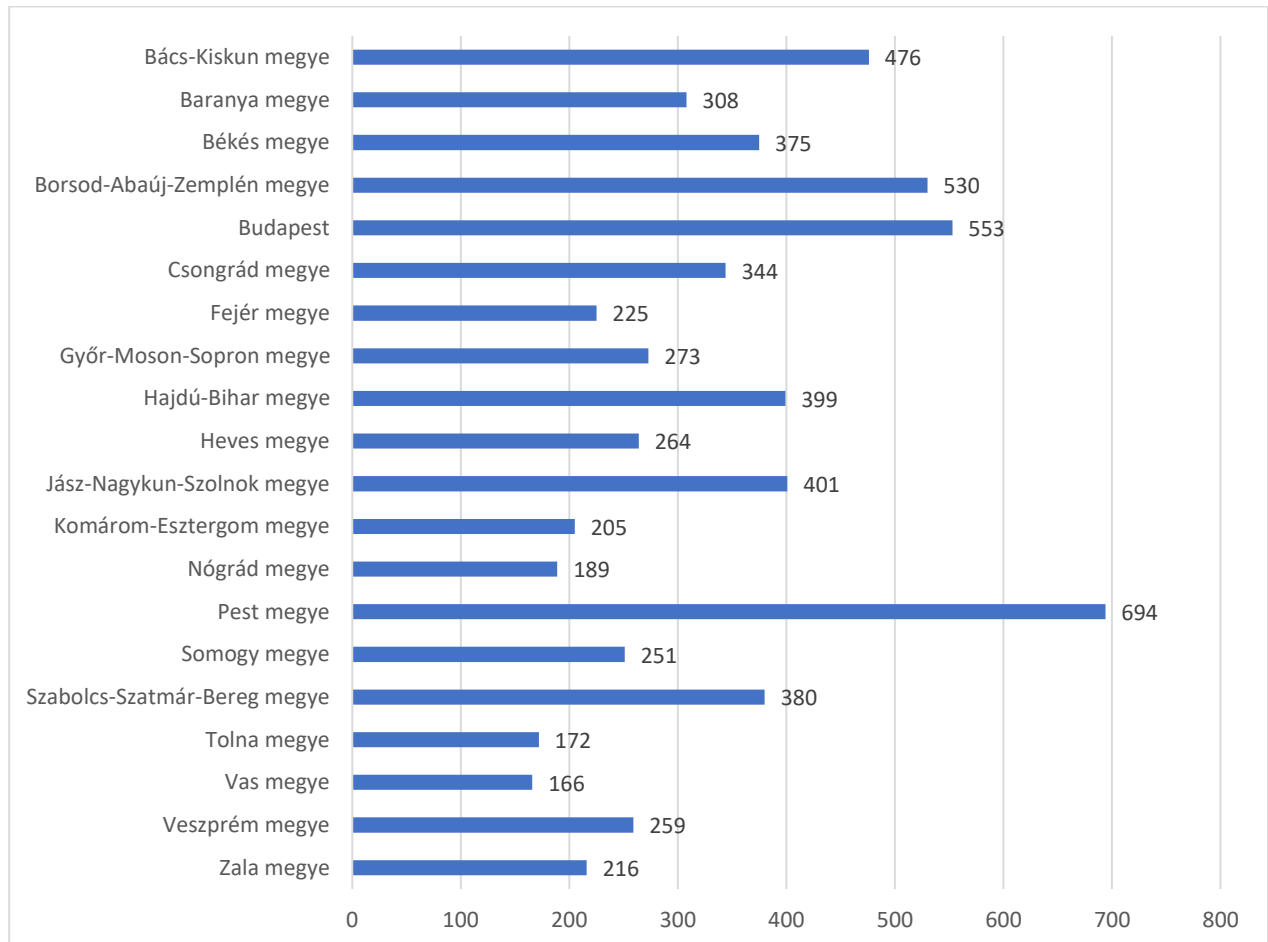
Az egyszülős családok legnagyobb arányban Pest megyében és Budapesten vették igénybe a támogatást. Nagyszámú igénylő volt még Borsod-Abaúj-Zemplén és Bács-Kiskun megyében is.

9. Ábra: Szerződések megoszlása egyszülős és kétszülős családok vonatkozásában (%) (N=58 255)

10. ábra: Egy igénylővel kötött szerződések száma megyénként (N=6 680)

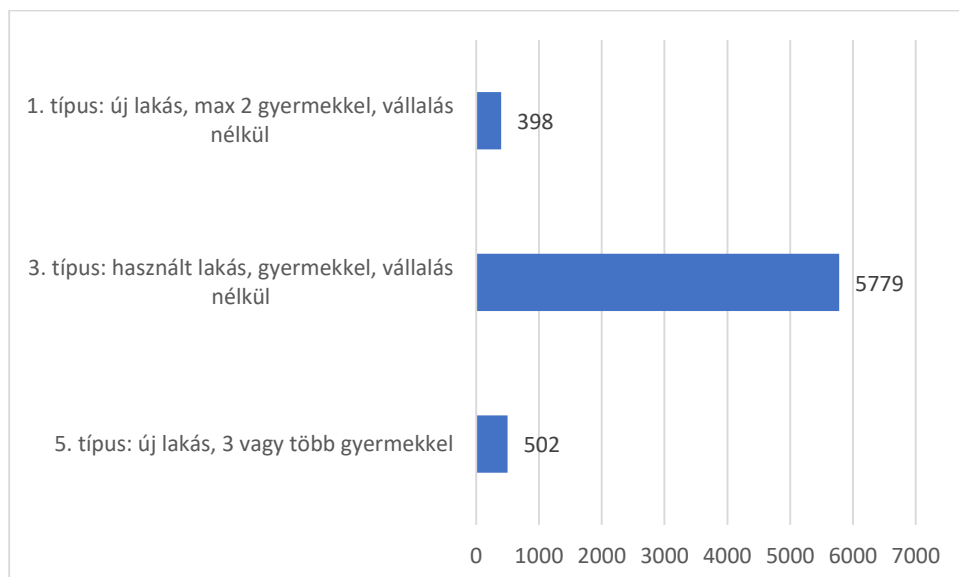

Az egyszülős családok az adatbázis adatai alapján olyan támogatást igényeltek, amelyek nem a vállalt, hanem megszületett gyermekekre adhatók. Az alábbi ábra szemlélteti, hogy az így érintett 3 kategória közül is leginkább használt lakásra vették igénybe.

11. ábra: Egy igénylővel kötött szerződések száma támogatási típusonként (N=6 680)

Nagycsaládos igénylők

Az összes szerződés között a nagycsaládosok aránya 25,4%. Ez többszöröse a nagycsaládosok arányának az összes családon belül (8%) illetve a gyermekes családokon belül (12,3%)⁸.

A nagycsaládos igénylők megyék szerinti eloszlása 20-30% közt változik, a legtöbben Pest megyében (29,11%), a legkevesebben Békés megyében (20,48%) voltak. Pest megye után több keleti megye következik, Borsod-Abaúj-Zemplén (26,37%), Szabolcs-Szatmár-Bereg (26,21%), Heves (25,78%) és Nógrád (25,49%).

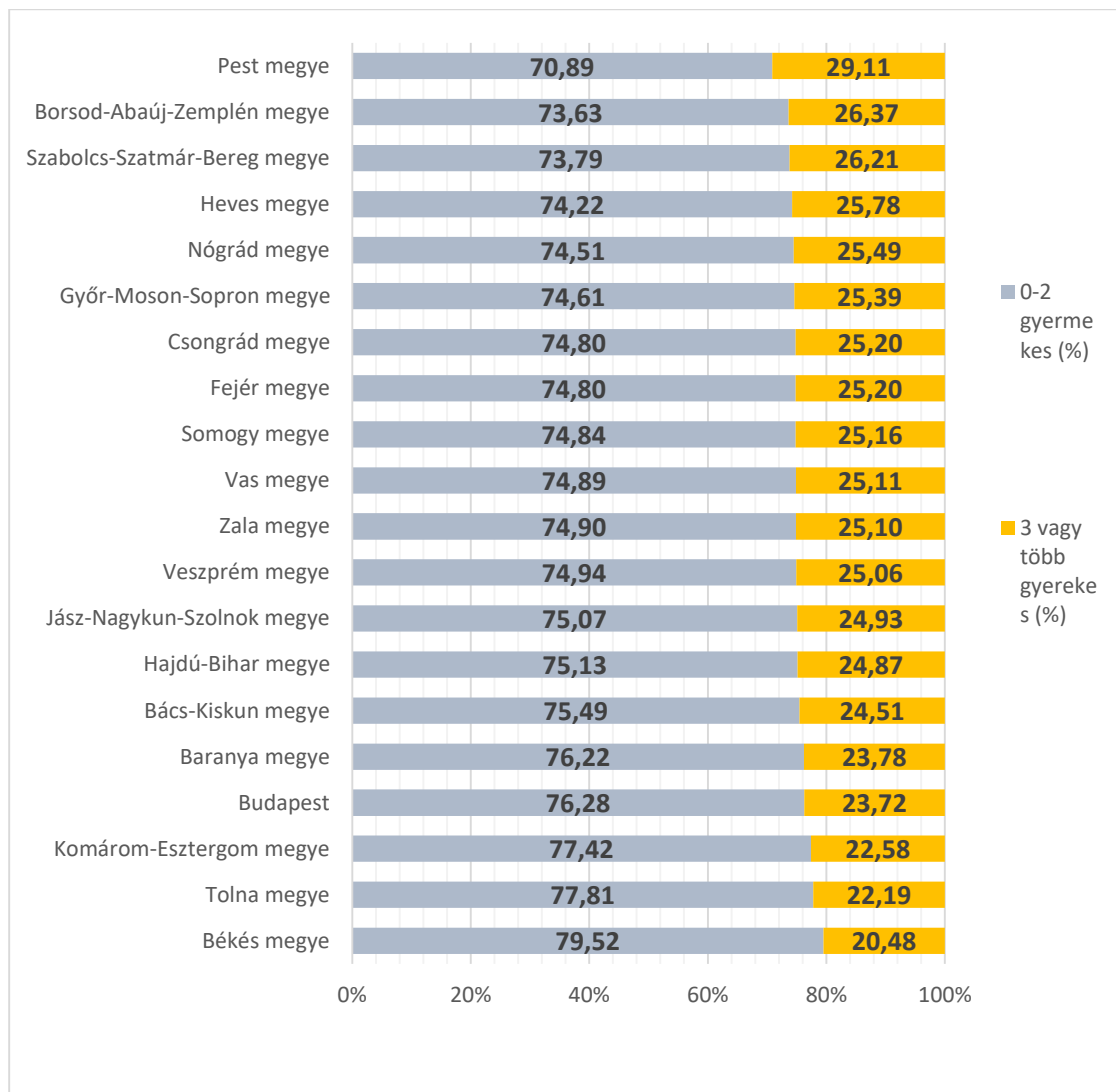
⁸ KSH, 2011 évi népszámlálás alapján.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

12. ábra Az összes szerződés megoszlása aszerint, hogy nagycsaládosok-e, megyénként (%)
(N=58 255)

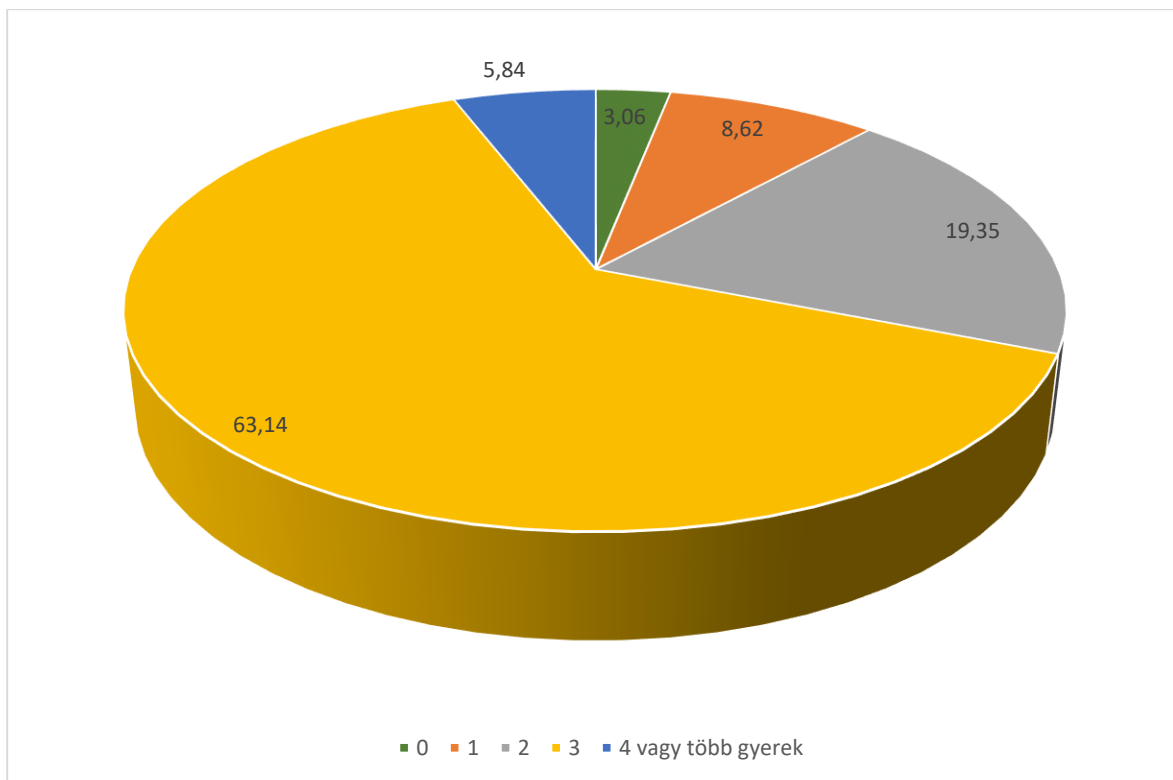
A szerződések 20%-a tartozik az új lakás/ ház vásárlására vonatkozó 10 millió Ft-os kategóriába, az 5. típusba. A 10 millió Ft-os CSOK-ban részesülő családok 63,14%-ának három gyermeke már volt a szerződés megkötésekor. A 10 milliós CSOK-kal érintettek esetében 1 gyermeket vállalt 19,3%, kettőt 8,6%, hármat pedig 3,1%. Összességében ezt a szerződést kötők 70%-a meglévő gyermekek után vette igénybe a támogatást és már nem vállalt több gyermeket, hiszen arra a CSOK igénybevételéhez nekik már nem volt szükségük.

KINCS

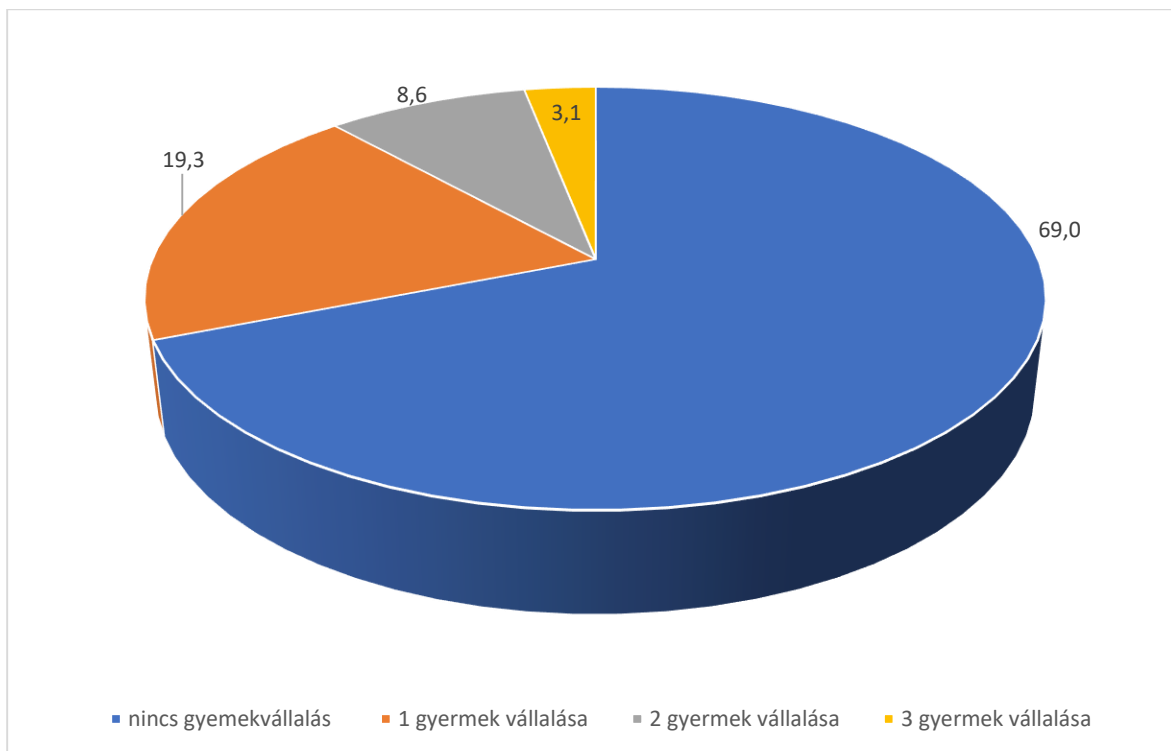
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

13. ábra 5-ös típusba tartozó szerződések megoszlása a meglévő gyermekek száma szerint (%)
(N=11 522)

14. ábra 5-ös típusba tartozó szerződések megoszlása, aszerint, hogy hány gyermeket vállaltak (%) (N=11 522)

Össességében a szerződések 39%-a (22 755 db) olyan, amely a meglévő és a vállalt gyermekek száma alapján érintett a nagycsaládos formában, azaz három vagy több gyermekre vonatkozik. Ezek 44 százalékában volt gyermekvállalás, ami több, mint 10 000 újonnan létrejövő nagycsaládot vetít előre, 56 százalékában pedig már létező nagycsaládokról van szó.

A gyermektelenek között 352 család vállalt előre 3 gyermeket.

Az egy gyermekesek közül 4993-an vállaltak előre két gyermeket (ez a szerződések 8,5%-a).

A két gyermekesek közül 4017 vállalt még egy gyermeket és 402 még két gyermeket (összes szerződés 7,5%-a).

A háromgyermekes családok összesen 12 327 szerződést kötöttek, ebből 11 522 az új lakásra vonatkozó 10 millió Ft-os CSOK-ra vonatkozott.

A háromgyermekesek közül 344-en vállaltak még egy gyermeket és közel ennyien, 320-an voltak a négy vagy több gyermekes CSOK-os szerződéskötők.

Gyermekekre vonatkozó adatok

Elemzésünk során fontos kiemelt figyelmet fordítani arra, hogy a CSOK igénybevétele hogyan alakul a már megszületett gyermekek és az előre vállalt gyermekek összefüggésében.

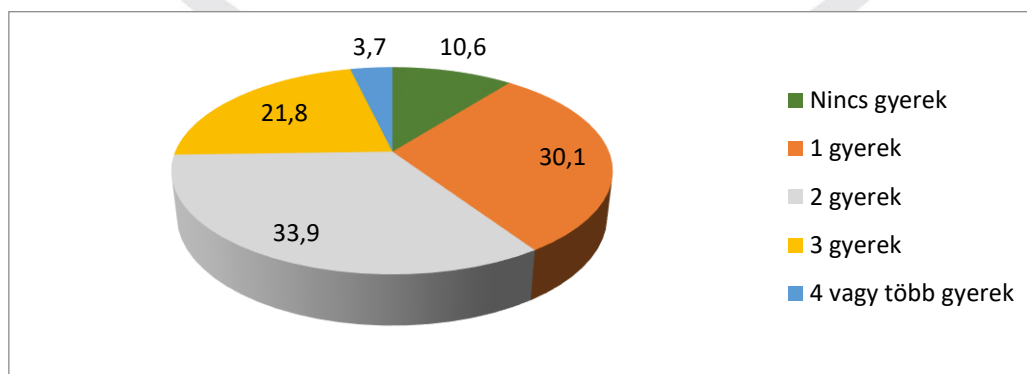
Ahogy a módszertani részben megjegyeztük a magzatok külön jelölést kaptak az adatbázisban, azonban mivel a CSOK-ról szóló rendelet a várandóság 12. hete után a meglévő gyermekszámba érte a magzatokat is, az elemzés e részében a magzatokat is számba vesszük a meglévő gyermekek számánál.

8. táblázat: A szerződések száma meglévő gyermekszám alapján

Gyermekek száma	Szerződések száma	Szerződések aránya (%)
0	6 164	10,58
1	17 547	30,12
2	19 725	33,86
3	12 671	21,75
4	1 828	3,14
5	240	0,41
6	59	0,10
7	11	0,02
8	10	0,02
Összesen	58 255	100,00

Az adatokból jól látszik, hogy a vizsgált időszakban a CSOK-ot igénybe vevők közel 90%-ának már volt gyermeke a támogatás igénylésekor.

12. ábra: A szerződések aránya a meglévő gyermekek száma szerint, (%) (N=58 255)

Meglévő gyermekek

Az adatbázis 58 255 szerződésében **104 033 meglévő gyermek** érintett, a szerződésekre tehát átlagosan 1,8 már meglévő gyermek jut.

Az összes igénylő 30%-nak egy, kicsit több mint harmaduknak két meglévő gyermeke volt a szerződés megkötésekor, negyedüknek pedig három vagy több gyermeke. **A három vagy több gyermeket nevelő nagycsaládosok aránya** a CSOK-ot igénybe vevők között többszöröse (25,42%), mint amekkora a magyar családokon belüli arányuk (8% az összes család közt, 12,3% a gyermekes családok közt, KSH, 2011).

Ha évenként lebontva vizsgáljuk a szerződéskötések számát az igénylők már meglévő gyermekeinek viszonylatában, 2016-ban és 2017-ben is hasonló megoszlással találkozunk, ugyanakkor megjegyzendő, hogy 2016-ról 2017-re a már meglévő 3 gyermekhez kapcsolódó szerződések aránya kicsit több mint 3 százalékkal nőtt, a darabszám 33%-kal emelkedett.

9. táblázat: A szerződések megoszlása a meglévő gyermekek száma szerint, 2016-2017. (N=49 300)

Gyermekek száma	2016		2017	
	Szerződések száma	Szerződések aránya (%)	Szerződések száma	Szerződések aránya (%)
Nincs gyerek	2 737	11,91	2 507	9,52
1	7 010	30,51	7 855	29,84
2	7 842	34,13	8 849	33,62
3	4 576	19,91	6 100	23,18
4	710	3,09	838	3,18
5	80	0,35	126	0,48
6	16	0,07	35	0,13
7	5	0,02	5	0,02
8	3	0,01	6	0,02
Összesen	22 979	100,00	26 321	100,00

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Legnagyobb számban (az összes szerződés 45 százaléka) a használt lakás vásárlását, bővítését támogató típust⁹ vették igénybe, közülük pedig legtöbben a 2 gyermekesek voltak, ők az összes szerződés 21 százalékát tették ki.

A második legnagyobb mértékben igényelt támogatási típus a megelőlegezett gyermekvállalást is tartalmazó CSOK, mely használt lakás vásárlásához vagy bővítéséhez vehető igénybe legfeljebb 2 gyermek vállalása esetén, ez az összes szerződés csaknem negyedét teszi ki.

A 3 vagy több gyermekhez kapcsolódó új lakás építésére fordítható maximum 10 millió Ft-os támogatás esetében a megelőlegezett gyermekvállalást tartalmazó szerződések nem kerültek külön csoportba, de az adatokból jól látszik, hogy ezt a típust igénybe vevők **közel 70 százalékának már volt 3 gyermeke a szerződés megkötésekor.**

⁹Ahogy korábban is megjegyeztük a kódolás során ennél a kategóriánál nem került külön választásra a legfeljebb 2 gyermek és a 3 és több gyermek, így ezek a csoportok nem lettek különválasztva.

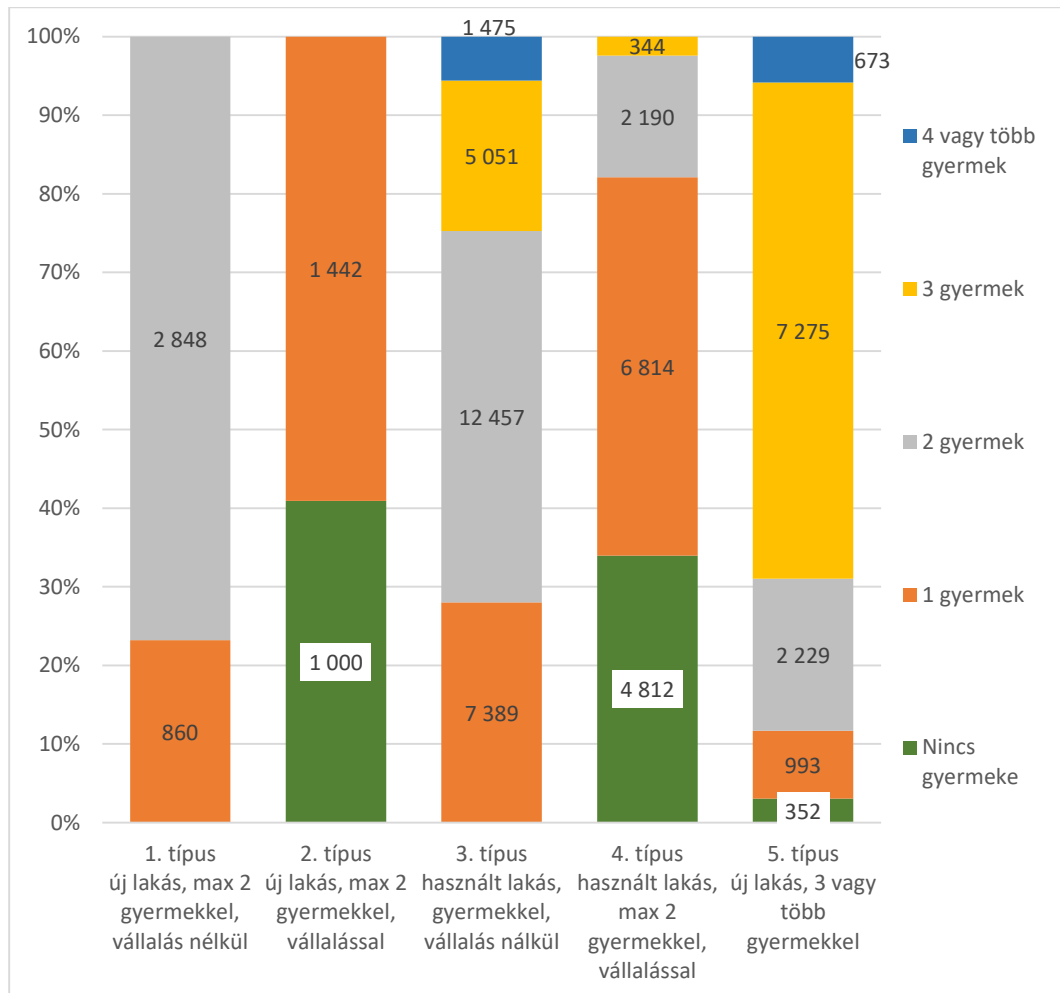

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

136. ábra: Szerződések megoszlása az igénylők megszületett gyermekeinek száma és a támogatás típusa szerint (%) (N=58 255)

Vállalt gyermekek

A CSOK támogatás egyik legfontosabb célja, hogy a támogatás elősegítse a gyermekvállalási hajlandóságot. 2016. január és 2018. május 31. között megkötött 58 255 szerződés közül 20 175 szerződésben összesen **28 686** gyermeket vállaltak előre.

Az összes szerződés 35 százaléka olyan szerződés, amely újabb gyermekek vállalását tartalmazza, a szerződések 65 százalékában tehát nincs későbbi gyermekvállalás. Az összes

szerezés 20,6 százalékában egy gyermek, 13,4 százalékában két gyermek és 0,6 százalékában három gyermek megszületésére tesznek ígéretet a családok.

A gyermekvállalást tartalmazó szerződések vállalt gyermekszám szerinti alakulása hasonlóan alakult 2016-ban és 2017-ben is, egy gyermeket mindegyik évben kb. 5 000 szerződésben, két gyermeket kb. 3 000 szerződésben, míg három gyermeket csupán kb. 150 szerződésben vállaltak. Ezeknek az aránya a gyermeket vállalók közt összesen 59,6%, 38,7% és 1,7%.

A növekedés 2017-re a vállalt egy gyermek esetén 9,5%, két gyermek esetén 6,26%, 3 gyermek esetén 8,4%.

10. táblázat: A megkötött szerződésekben vállalt gyermekek száma évenként (N=58 253)

Vállalt gyermekek	2016		2017		2018. május 31-ig		Összesen	
Szerződések száma								
0 gyerek	14 732	Arány a gyermeket vállalók közt	17 397	Arány a gyermeket vállalók közt	5 949	Arány a gyermeket vállalók közt	38 078	Arány a gyermeket vállalók közt
1 gyerek	4 906	59,5%	5 374	60,2%	1 736	57,8%	12 016	59,6%
2 gyerek	3 196	38,8%	3 395	38,0%	1 216	40,5%	7 807	38,7%
3 gyerek	143	1,7%	155	1,7%	54	1,8%	352	1,7%
Összesen	22 977		26 321		8 955		58 253	

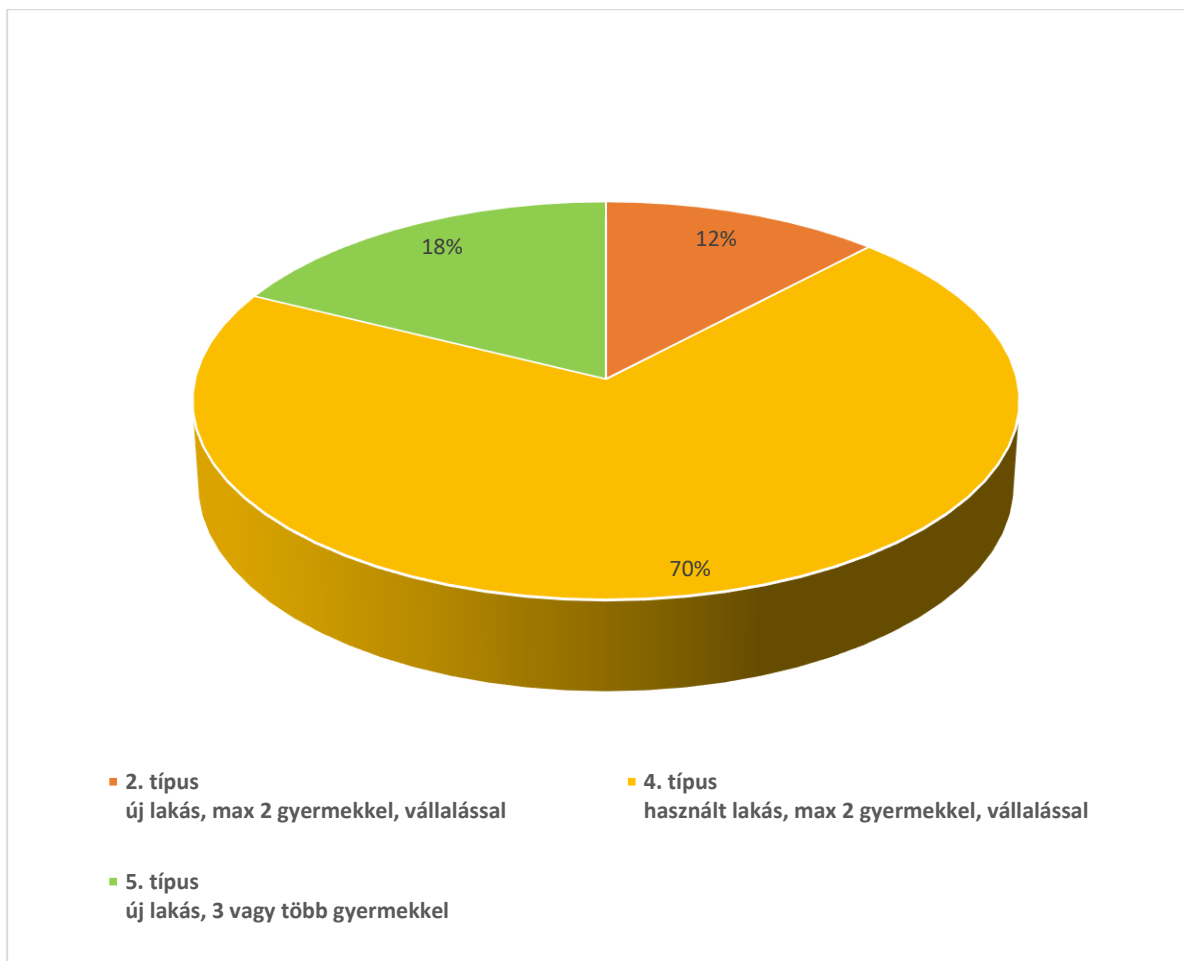
Ha csak a gyermekvállalást tartalmazó szerződések megoszlását vizsgáljuk, kitűnik, hogy a legnagyobb arányban használt lakás vásárlását vagy felújítását segítő támogatást igényeltek 1 vagy 2 gyermek vállalásával. Ebben a kategóriában (használt lakás legfeljebb 2 gyermek vállalásával - 4. típus) összesen 20 051 gyermeket vállaltak, azaz az összes gyermekvállalás 70%-a ebben a támogatási kategóriában valósul meg.

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

7. ábra: Megelőlegezett gyermekvállalást tartalmazó szerződések megoszlása támogatási típusonként (%) N=26 124)

A már meglévő és a vállalt gyermekek számának összefüggései alapján megállapítható, hogy az egy gyermekes családok 52,7%-a (ebből 13,8% két gyermeket), a kétgyermekesek 22,4%-a, míg a nagycsaládoknak csak 2,7%-a vállalta új gyermek megszületését.

Értelemszerűen minél több már megszületett gyermeke van valakinek, annál kevesebb további gyermeket vállalt. 3 gyermeket kizárólag a még gyermektelen párok vállaltak a CSOK szerződésben. A gyermektelen párok túlnyomó részt (81 százalékában) két gyermeket vállaltak előre.

11. táblázat: Meglévő gyermekek száma és a vállalt gyermekek számának egybevetése a teljes időszakban

Meglévő gyermekek száma szerinti szerződés	Vállalt gyermekek szerinti szerződések száma				Szerződések száma összesen	Gyermekvállalást tartalmazó szerződések aránya (%)
	0	1	2	3		
0		819	4 993	352	6 164	100,00
1	8 298	6 836	2 413		17 547	52,71
2	15 306	4 017	402		19 725	22,40
3	12 327	344			12 671	2,71
4	1 828				1 828	0,00
5	240				240	0,00
6	59				59	0,00
7	11				11	0,00
8	10				10	0,00
Szerződések száma összesen	38 079	12 016	7 808	352	58 255	34,63

Gyermekek életkora

12. táblázat: Gyermekek átlagos életkora, évenként

Év	Meglévő gyermekek száma (magzatokkal együtt)	Meglévő gyermekek átlagos életkora (magzatokkal együtt) (magzat = 0 éves)
2016	39 817	6,7
2017	48 128	7,2
2018. május 31-ig	16 088	7,6
Összes	104 033	7,1

A gyermekek átlagos életkora a CSOK bevezetése óta évente 0,5 évvel növekszik.

A 10 millió Ft-os CSOK esetében legalább 3 gyermek esetén már az átlagos életkor 12 év felett van.

13. táblázat: A 10 millió Ft-os CSOK-hoz tartozó gyermekek átlagos életkora

	Átlagos életkor (magzatokkal együtt) (magzat = 0 éves)
1 gyermek	4,4
2 gyermek	8,4
3 gyermek	12,3
4 gyermek	13,3
5 gyermek	13,1
6 gyermek	12,3
7 gyermek	14,6
8 gyermek	12,5

KINCS

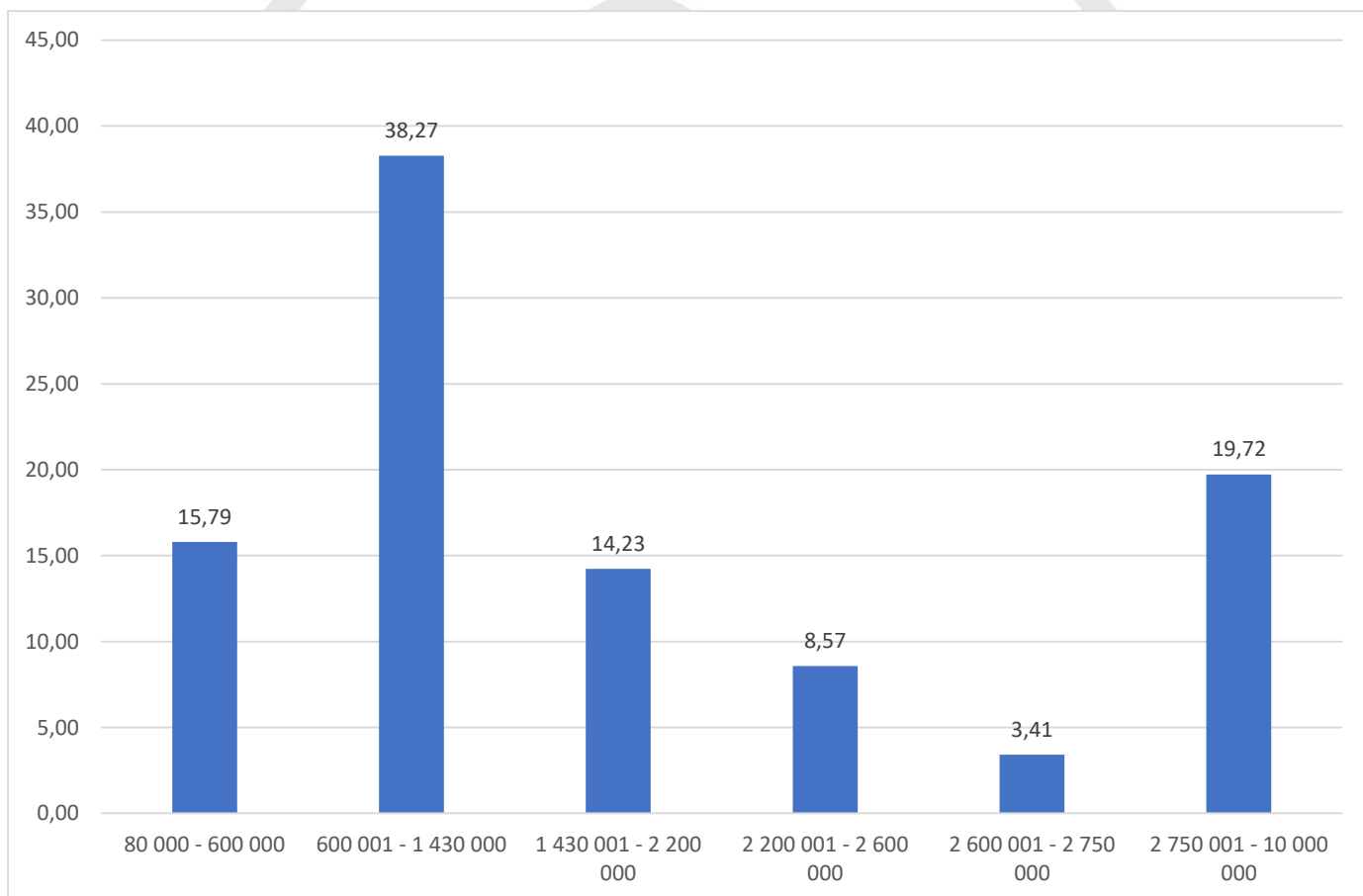
KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

A támogatási összegek

A szerződések rögzített adatai között megtalálható támogatási összegek 80 000 Ft-tól 10 000 000 Ft-ig terjednek, az **átlag 3 134 511 Ft**.

A szerződések 38,27 százalékában a támogatási összeg 600 000 és 1 430 000 Ft közé esik, ami jól mutatja, hogy a használt lakásokra vonatkozó legfeljebb két gyermekes CSOK a leggyakoribb támogatási típus.

148. ábra: A megítélt támogatási összeg megoszlása (%) (N=58 253)

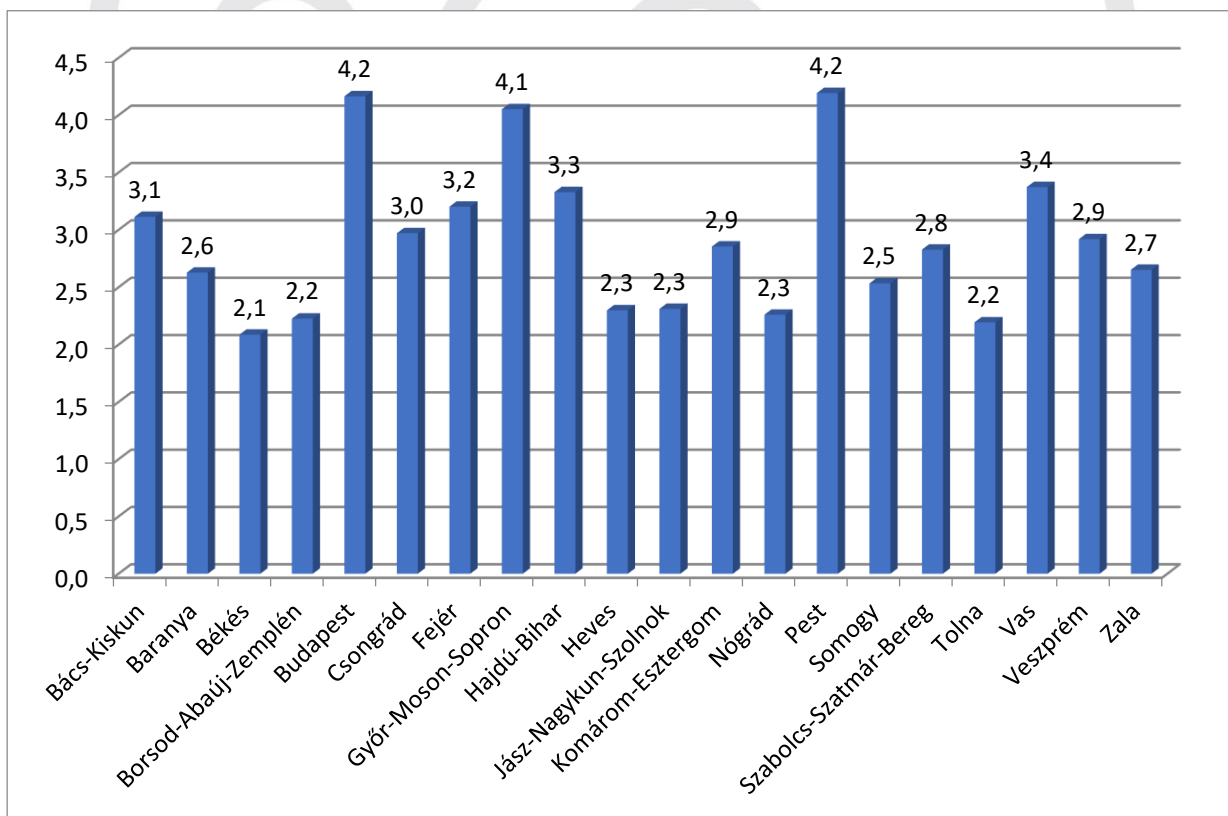
KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

A CSOK átlagos összege 2016-ban még 2,9 M Ft volt, 2017-ben már 3,3 M Ft, és a 2018 május 31-ig átadott adatbázisban a 2018-as év átlagos támogatási összege csaknem 3,2 M Ft.

Az első szerződéskötő megyéje szerinti átlagos támogatási összegek csak részben felelnek meg a megkötött szerződések darabszáma szerinti megyesorrendnek, mert Budapesten és Pest megyében ugyan a támogatási összegek átlaga is magasabb, de Borsod és Szabolcs megyékben a támogatási összegek alacsonyabbak, mint a megkötött szerződések aránya alapján gondolhatnánk, Vas és Győr-Sopron megyékben viszont átlagosan több pénzről szólnak a támogatási szerződések. Tolna és Nógrád megyék az átlagos támogatási összegek és a szerződések száma szerint is utolsók a sorrendben. A legkisebb átlagos támogatási összeg Békés megyében tapasztalható, amely viszont a szerződések számát tekintve a középmezőnyben van.

19. ábra: A megkötött szerződések átlagos támogatási összegeinek megoszlás az első szerződéskötő lakóhelyének megyéje szerint (millió Ft; %) (N=58 253)

A támogatási összegek átlaga minden évben emelkedik a szerződő igénylő életkorával, az alábbi táblázat szerint.

12. táblázat: A megkötött szerződések átlagos támogatási összegei az első szerződéskötő életkora szerint évenként, (Ft) (N=58 253)

Korcsoport	2016	2017	2018. május 31-ig	Összesen
17-29 éves	2 040 810	2 238 020	2 123 369	2 140 782
30-39 éves	2 893 113	3 200 142	3 047 089	3 050 603
40-év feletti	3 517 315	4 113 503	3 902 640	3 867 569
Összesen	2 903 939	3 320 353	3 179 883	3 134 511

Ha a meglévő gyermekek száma szerint vesszük figyelembe a támogatási összeget (a gyermekek számát összevont kategóriák szerint kezelve), azt láthatjuk, hogy az átlagos támogatási összeg a gyermekszámmal együtt nő, megugrik a 3. gyerektől, és valamelyest visszaesik a 4. gyermektől.

134. táblázat: A megkötött szerződések átlagos támogatási összegei a meglévő gyermekek száma szerint évenként* (N=58 253)

Megnevezés	2016	2017	2018. május 31-ig	Összesen
Szerződések száma				
0 gyerek	2 736	2 507	920	6 163
1 gyerek	7 010	7 855	2 682	17 547
2 gyerek	7 841	8 849	3 034	19 724
3 gyerek	4 576	6 100	1 995	12 671
4 vagy több gyerek	814	1 010	324	2 148
Összesen	22 977	26 321	8 955	58 253

Megnevezés	2016	2017	2018. május 31-ig	Összesen
Átlagos támogatási összeg (Ft)				
0 gyerek	1 890 842	2 051 717	1 981 011	1 969 743
1 gyerek	1 593 039	1 708 837	1 733 906	1 666 408
2 gyerek	2 539 387	2 680 471	2 532 606	2 601 640
3 gyerek	5 916 835	6 560 345	6 419 783	6 305 817
4 vagy több gyerek	4 172 608	5 040 442	4 665 412	4 655 001
Összesen	2 903 939	3 320 353	3 179 883	3 134 511

*A meglévő gyermekek között a magzatok is számításba kerültek.

Ha vállalt gyermekek száma szerint vesszük szemügyre a támogatási összegeket az összes szerződés típusra vonatkozóan, akkor kitűnik, hogy két gyermek vállalása átlagosan kisebb támogatási összeget jelent (2,8 mFt), mint egy gyermeké (3,2 mFt), hiszen a 10 millió Ft-os CSOK összeget igénybe vevők között nagyobb arányt képviselnek a még egy gyermeket előre vállalók.

145. táblázat: A megkötött szerződések átlagos támogatási összegei a vállalt gyermekek száma szerint évenként (Ft) (N=58 253)

Vállalt gyermekek	2016	2017	2018. május 31-ig	Összesen
0 gyerek	2 841 224	3 322 144	3 152 836	3 109 630
1 gyerek	3 074 228	3 341 200	3 161 724	3 206 269
2 gyerek	2 614 955	2 973 213	3 035 264	2 836 216
3 gyerek	9 981 417	10 000 000	10 000 000	9 992 451
Összesen	2 903 939	3 320 353	3 179 883	3 134 511

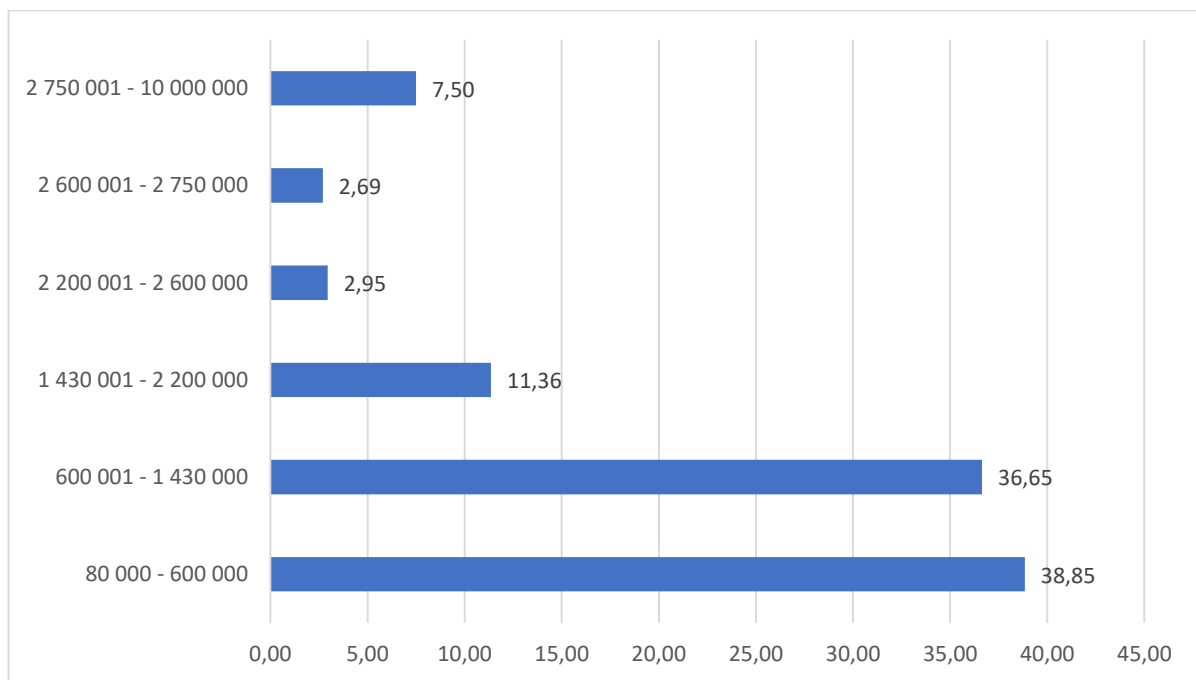

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A rendelkezésre álló adatbázis 6 680 olyan szerződést tartalmaz, ahol csak egy szülő van. A kétszülős családokkal ellentétben az egyszülős családok jellemzően kisebb támogatási összegekre kötöttek szerződést.

20. ábra Támogatási összegek megoszlása egyszülős családok szerint (%) (N=6 680)

KINCSKOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

A szerződésekben megjelenő támogatási összeg 2016.január és 2018. május 31. között összesen **182 594 679 915 Ft**-ot tesz ki, a támogatott ingatlan elhelyezkedésének megyéje szerinti bontásban az alábbiak szerint.

16. táblázat: A támogatás összértéke a támogatott ingatlan irányítószámának megyéje szerint évenként, (millió Ft) (N=58 253)

Megye	2016	2017	2018	Összesen
Pest	14 399,3	21 495,7	6 795,0	42 690,0
Budapest	5 930,8	8 282,0	3 302,1	17 515,0
Győr-Moson-Sopron	5 610,2	6 827,9	2 081,0	14 519,0
Hajdú-Bihar	5 197,8	5 781,7	2 190,1	13 169,6
Szabolcs-Szatmár-Bereg	4 084,8	4 528,2	1 834,4	10 447,4
Bács-Kiskun	3 498,9	4 950,2	1 712,7	10 161,8
Borsod-Abaúj-Zemplén	3 708,1	3 983,3	1 309,9	9 001,4
Csongrád	2 808,9	3 957,0	1 075,7	7 841,5
Fejér	2 759,4	4 124,3	954,9	7 838,5
Veszprém	2 022,5	3 130,0	956,7	6 109,2
Baranya	2 291,0	2 679,7	1 006,6	5 977,3
Jász-Nagykun-Szolnok	2 134,2	2 589,5	779,7	5 503,4
Vas	2 096,0	2 518,0	853,7	5 467,8
Komárom-Esztergom	1 805,5	2 522,5	631,3	4 959,3
Somogy	1 586,7	1 977,4	692,8	4 256,8
Heves	1 565,1	1 926,0	664,2	4 155,4
Békés	1 742,9	1 856,1	515,2	4 114,3
Zala	1 538,2	1 949,2	472,2	3 959,6
Tolna	1 039,3	1 246,5	316,2	2 602,1
Nógrád	900,8	1 069,3	331,3	2 301,3
Ismeretlen megye*	3,4	0,6	-	4,0
Összesen	66 723,8	87 395,0	28 475,9	182 594,7

*A megadott irányítószámot nem lehetett megyéhez sorolni, összesen 4 ilyen szerződés fordult elő az adatbázisban.

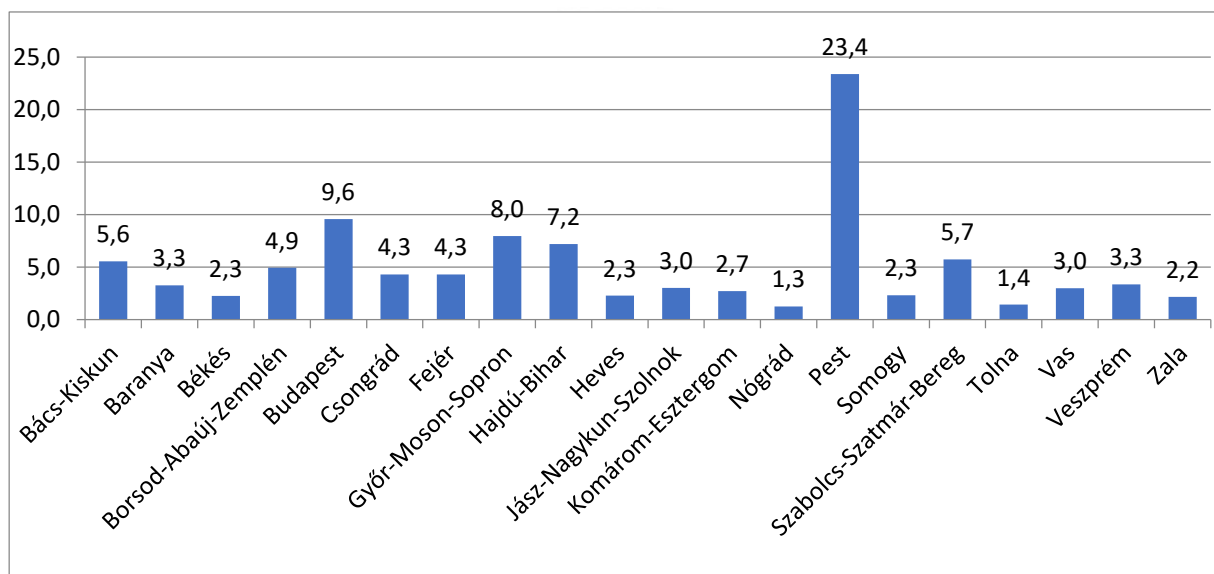

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

A teljes támogatási összegből a támogatott ingatlan megyéje szerint a legnagyobb arányban a Közép-magyarországi régió részesült, de Pest megye részesedése jóval nagyobb mértékű, mint Budapesté, harmadik helyen Győr-Moson-Sopron megye áll. Nógrád, Tolna és Zala megye részesedik a legkisebb arányban a támogatási összegből.

21. ábra: A megyék részesedése a támogatási összegből, a támogatott ingatlan megyéje szerint (%) (N=58 253)

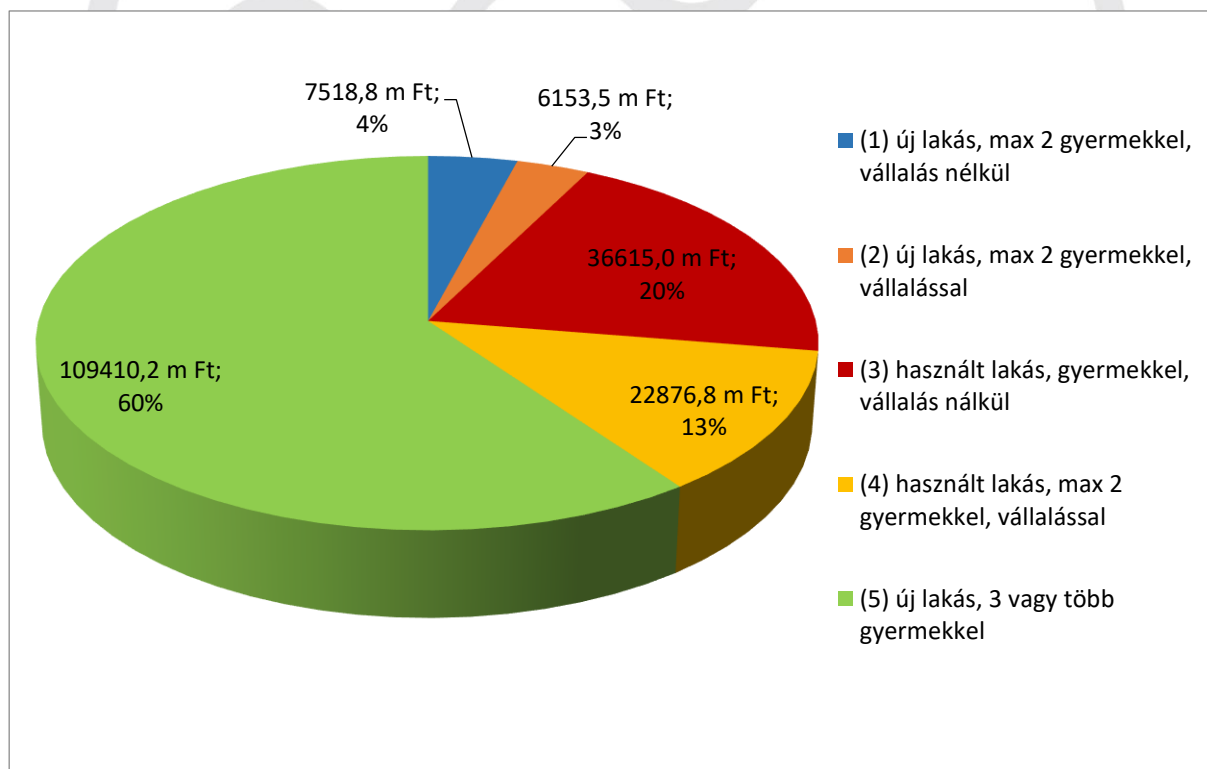
A támogatási összegek vizsgálhatók támogatástípusok szerint is. Megállapíthatjuk, hogy a támogatási típusok között a legtöbb pénz a 3 vagy több gyermekes, új lakást építők által igénybe vehető 10 millió Ft-os támogatási típus esetében jelenik meg (5. típus: 59,9 %-os részesedés). Ennek oka, hogy e támogatási típus esetében a folyósítható összeg a többi típushoz tartozó folyósítható támogatási összeg többszöröse. Miközben a szerződések 20 %-a köttetett meg az 5. támogatási típusban (új lakásra 3 vagy több gyermekkel), addig az összes CSOK-ra fordított kiadás csaknem 60%-a jelenik meg ebben a kategóriában.

157. táblázat: A támogatási összegek alakulása szerződéstípusonként (millió Ft) (N=58 253)

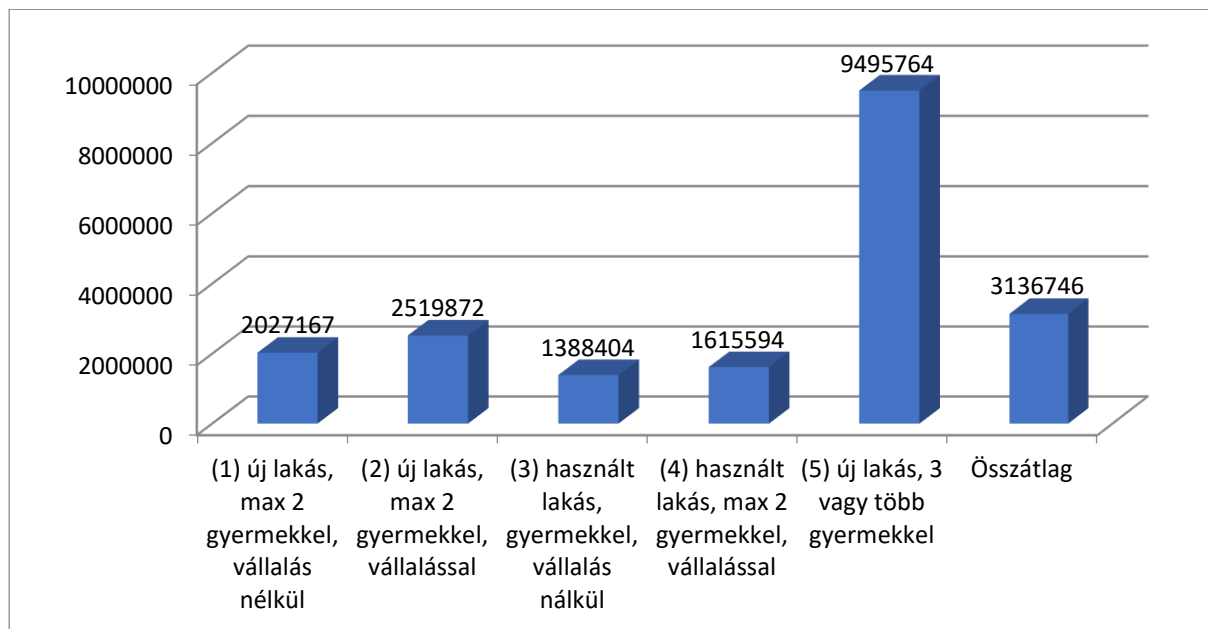
Szerződéstípusok	2016	2017	2018 (05. 31-ig)	Összesen
1. típus: új lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalatás nélkül	2 881,4	3 512,4	1 124,9	7 518,8
2. típus: új lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalatással	2 618,7	2 737,1	797,8	6 153,5
3. típus: használt lakás, gyermekkel, vállalatás nélkül	14 828,7	16 090,2	5 696,0	36 615,0
4. típus: használt lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalatással	9 214,0	10 152,8	3 510,0	22 876,8
5. típus: új lakás, 3 vagy több gyermekkel	37 177,4	54 889,6	17 343,1	109 410,2
Összesen	66 720,2	87 382,2	28 471,9	182 574,3

22. Ábra: A teljes támogatási összeg megoszlása szerződéstípusonként (millió Ft; %) (N=58 253)

23. Ábra: Átlagos támogatási összegek szerződéstípusonként (Ft) (N=58 253)

Látható, hogy a teljes támogatási összeg 60%-át, 109 millió forintot az 5. típusban, új lakás vásárlására igényelték legalább három gyermekre vonatkozóan.

CSOK településtípusok szerint

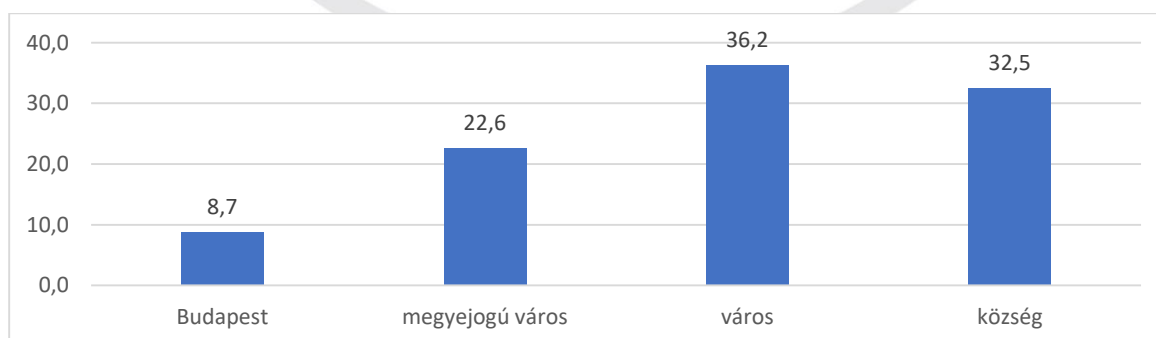
Az adatbázisban az irányítószámok alapján kialakított településtípus-besorolással 58 255 db ingatlant kódoltunk. 194 ingatlan esetében nem volt adat, illetve 1 559 db ingatlan esetében nem határozható meg pontosan, hogy milyen településtípuson helyezkedik el az adott ingatlan (ezen esetekben jellemzően egy irányítószám alatt több, különböző típusú település található, pl: község és város). Ezért ezek külön kategóriába kerültek, az elemzés során nem vettük figyelembe (1 753 db ingatlan).

56 502 db ingatlan településtípusáról az elhelyezkedésük alapján elmondható, hogy a CSOK által támogatott ingatlanok legnagyobb része, 36,2%-a kisvárosban (5000 fő feletti település), 32,5%-a községben (5000 fő alatti település) helyezkedik el, 22,6% a megyei jogú városokban és 8,7% Budapesten.

18. táblázat A támogatott ingatlanok településtípusa

Támogatott ingatlanok településtípusa (N= 56 502)		
	gyakoriság (db szám)	százalékos megoszlás
Budapest	4 911	8,7
megyei jogú város	12 751	22,6
kisváros	20 466	36,2
község	18 374	32,5
Összesen	56 502	100,0
hiányzó (közös irányító szám)	1 753	

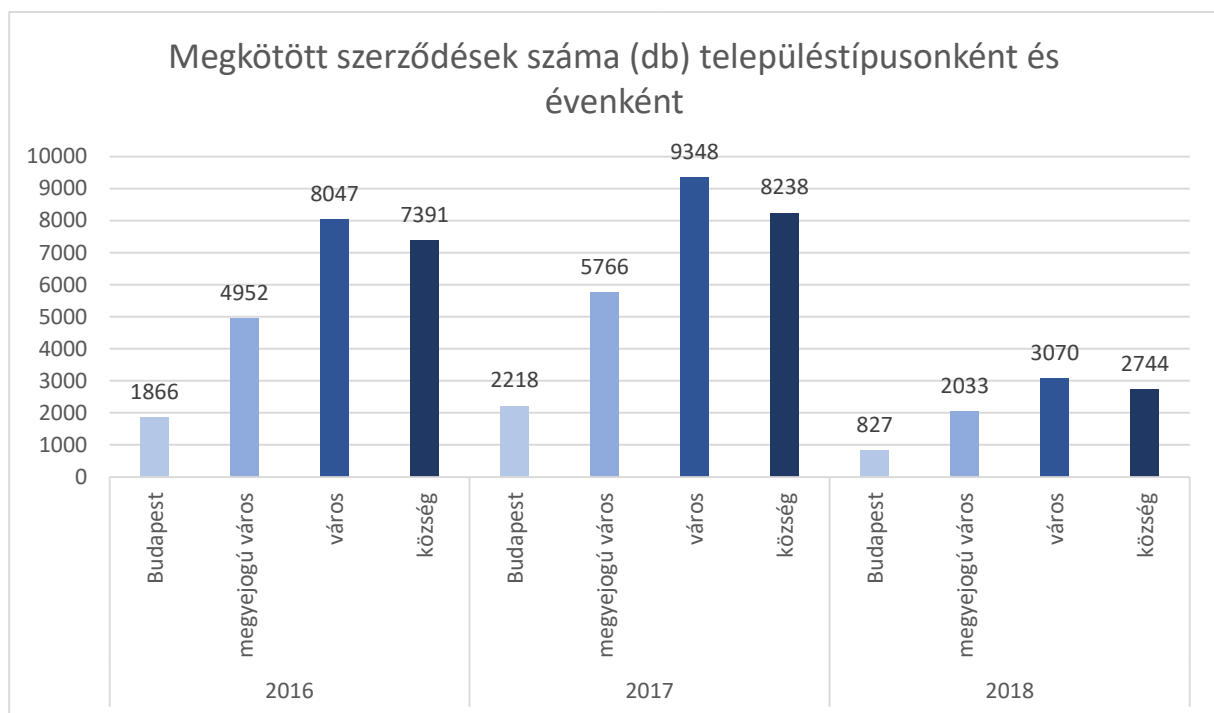
24. ábra Támogatott ingatlanok megoszlása településtípusonként (%) (N=56 502)

Ha a megkötött szerződések számát (az ingatlanokra vonatkozóan) településtípusonként és évenként nézzük, látható, hogy 2017-ben minden típusban több szerződést kötöttek, mint 2016-ban. Itt is igaz az a korábbi megállapítás, hogy a szerződéskötések száma a településtípusokat nézve a kisvárosokban a legmagasabb.

25. ábra Megkötött szerződések száma településtípusonként és évenként (N=58 061)

Ha a települések jogállásához hozzánézzük a támogatás típusát, látható, hogy a kisvárosi túlsúlyt a 4. típusú támogatás, azaz a használt lakásokra legfeljebb két gyermek vállalásával igényelhető CSOK töri meg, amely kategóriában inkább a községekben elhelyezkedő ingatlanokra kérték a támogatást.

19. táblázat A támogatott ingatlanok településtípusa a szerződések típusa szerint (N=56 456)

		Támogatási típusok 5 kategóriában					település- típusok megosz- lása
		1. típus új lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalás nélkül	2. típus új lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalással	3. típus használt lakás, gyermekkel, vállalás nélkül	4. típus használt lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalással	5. típus új lakás, 3 vagy több gyermekkel	
	Budapest	15,21	11,62	7,29	7,29	10,82	8,69
	megyei jogú város	29,27	21,24	22,30	16,94	28,13	22,57
	kisváros	33,18	35,90	36,56	35,62	37,17	36,21
	község	22,34	31,24	33,85	40,15	23,88	32,53
	összes	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

A támogatás típusai változóból egy új, két kategóriás változót képeztünk aszerint, hogy új építésű, vagy használt ingatlanra kötöttek szerződést. Így az (1.), (2.) és (5.) típusú szerződések az újépítésű, míg a (3.) és (4.) típusúakat a használt ingatlan kategóriába soroltuk be.

Így összevetve a támogatás típusait a támogatott ingatlan településtípusaival, látható, hogy **minél kisebb településről van szó, annál nagyobb mértékben kötnek szerződést használt ingatlan vásárlására/ felújítására.**

Az új ingatlanokra kötött szerződések legnagyobb arányban Budapesten figyelhetők meg. A település méretének csökkenésével arányosan egyre kevesebb az új lakásokra vonatkozó szerződéskötés.

20. táblázat A támogatott ingatlan településtípusának megoszlása aszerint, hogy újjépítésű vagy használt ingatlanra kötötték meg a szerződést (N=56 456)

			Támogatási típusok		
			újjépítésű ingatlanra	használt ingatlanra	összes
Támogatott ingatlanok településtípusa	Budapest	szerződések száma (db)	2 057	2 851	4 908
		szerződések aránya (%)	41,91	58,09	100,00
	megyejogú város	szerződések száma (db)	4 757	7 983	12 740
		szerződések aránya (%)	37,34	62,66	100,00
	kisváros	szerződések száma (db)	6 275	14 168	20 443
		szerződések aránya (%)	30,70	69,30	100,00
	község	szerződések száma (db)	4 264	14 101	18 365
		szerződések aránya (%)	23,22	76,78	100,00
	összesen	szerződések száma (db)	17 353	39 103	56 456
		szerződések aránya (%)	30,74	69,26	100,00

Ha az első szerződés kötő lakcímének településtípusát és a támogatási típusokat vetjük össze, látható, hogy az igénylők legtöbbször kisvárosban élnek, legnagyobb mértékben a 3. támogatási típusú szerződéseket kötnek (45%), illetve elmondható az is, hogy minden támogatási típusban a kisvárosban elhelyezkedő ingatlanok a leggyakoribbak (34,27%).

2116. táblázat A támogatási típusok megoszlása az első szerződés kötő lakóhelyének település típusa szerint (%) (N=56 628)

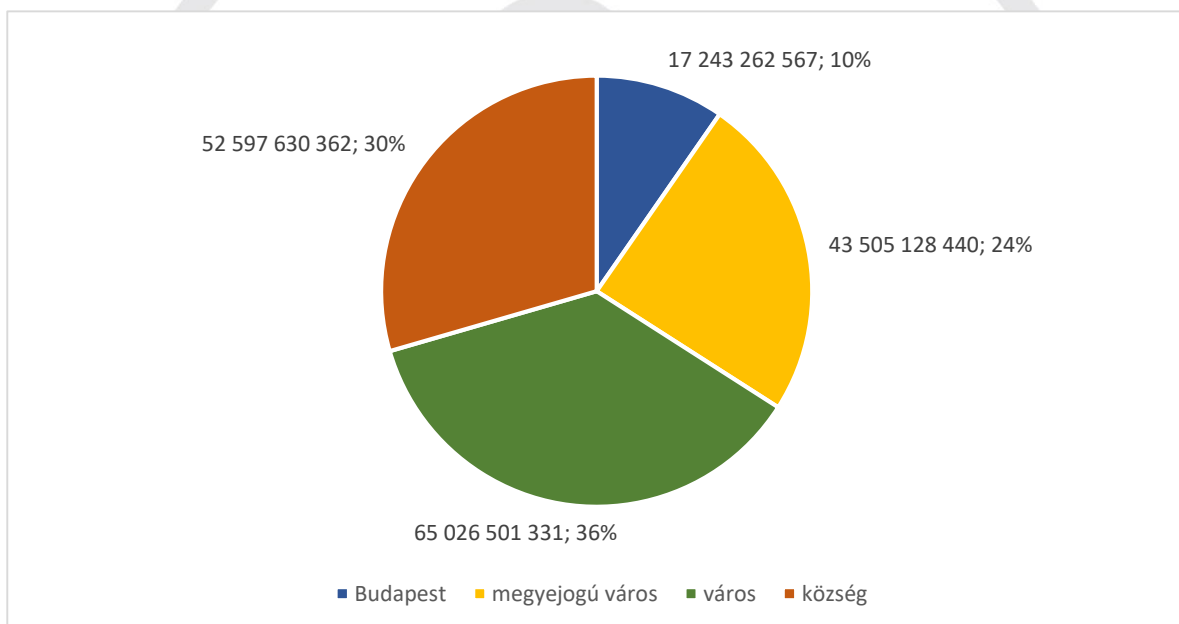
		Támogatási típusok kategóriánként					Össz.
		1. típus új lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalás nélkül	2. típus új lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalással	3. típus használt lakás, gyermekkel, vállalás nélkül	4. típus használt lakás, legfeljebb 2 gyermekkel, vállalással	5. típus új lakás, 3 vagy több gyermekkel	
Első szerződés kötő lakóhelyének település típusa	Budapest	20,56	16,51	8,20	7,56	17,70	11,10
	megyejogi város	31,81	25,24	22,70	17,08	28,65	23,22
	kisváros	30,33	32,68	35,36	34,76	32,83	34,27
	község	17,30	25,57	33,74	40,60	20,82	31,42
	támogatási típusok meg- oszlása (%)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

A megkötött szerződések számát tekintve láttuk, hogy a kisvárosokban lévő ingatlanok a leggyakoribbak, ezt követik a községekben lévők. A támogatási összegek is tükrözik az iménti megállapítást:

- kisvárosokban közel 65 milliárd forint, (36%)
- községekben közel 53 milliárd forint, (30%)
- megyei jogú városokban 43,5 milliárd forint, (24%)
- Budapesten 17,2 milliárd forint (10%) támogatás kifizetésére került sor a megadott időszakban.

26. ábra A CSOK összege (Ft) és összegének megoszlása településtípusonként (%) (N=56 628)

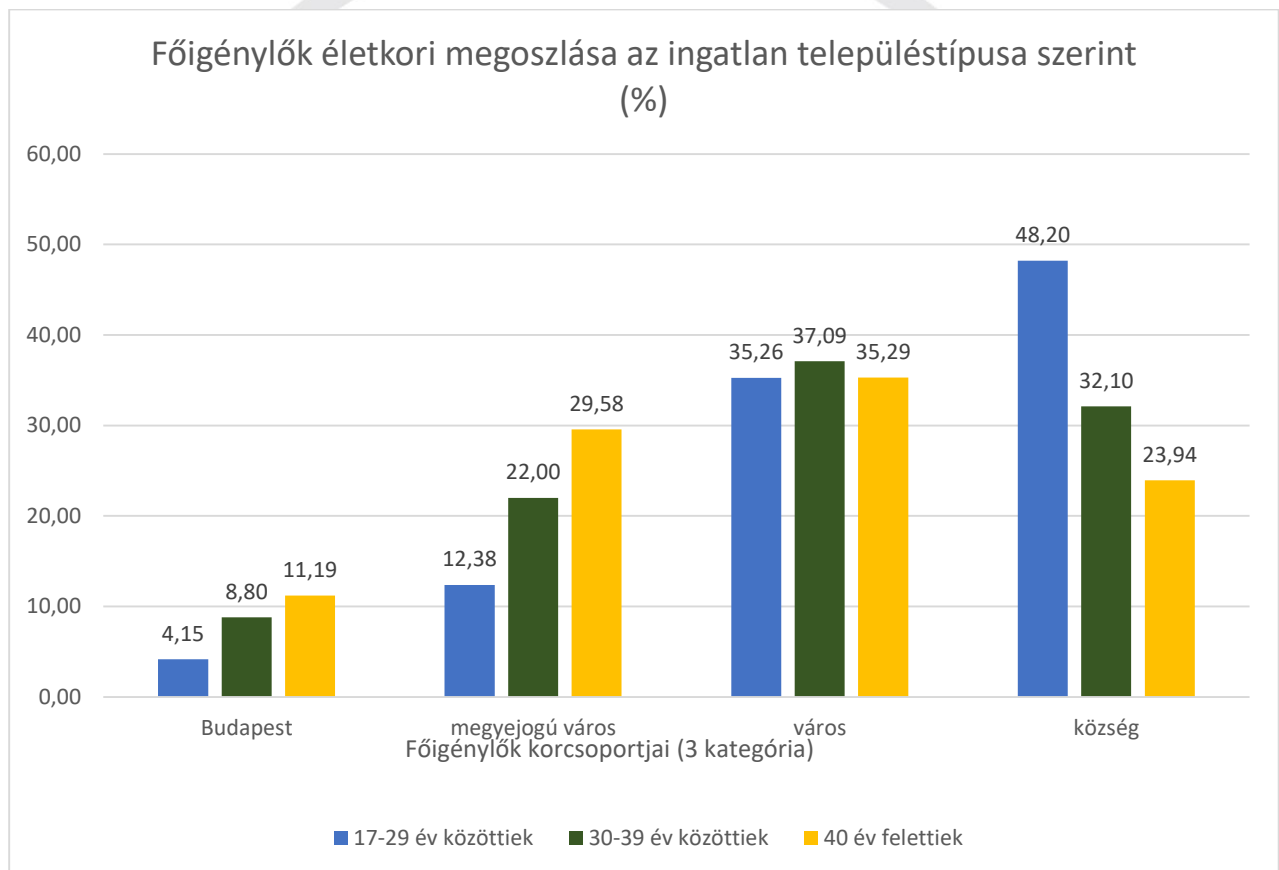

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Az igénylőket életkoruk alapján 3 kategóriába soroltuk: 17-29 év közöttiek, 30-39 év közöttiek, ill. 40 év feletti. Ha a támogatott ingatlan településtípusa szerint nézzük, látható, hogy a 29 éves vagy annál fiatalabbak inkább községekben építkeznek, vagy újítanak fel lakást, házat (48,2%). A legtöbb igénylő életkoruk szerint a 30-39 év közötti kategóriába esik (51,9%). Ők is és a 40 év feletti is jellemzően kisvárosban lévő ingatlanra veszik fel a támogatási összeget (37,1%, ill. 35,3%)

27. ábra Első szerződéskötők életkori megoszlása az ingatlan településtípusa szerint (%) (N=56 502)

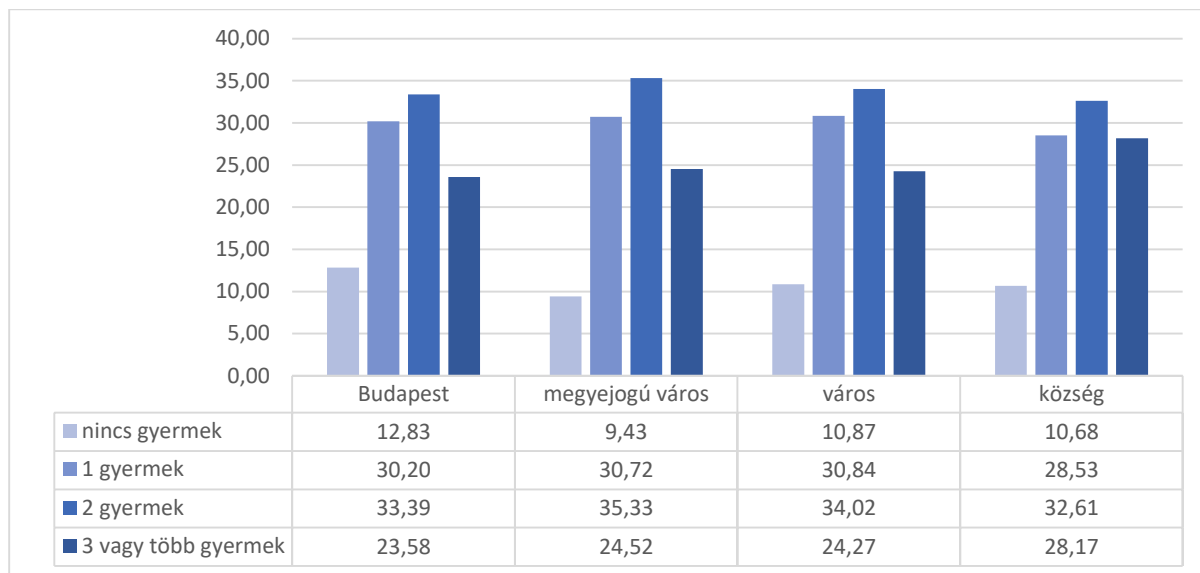

A gyermekszámot (magzatokkal együtt) és a támogatott ingatlan településtípusát tekintve látható, hogy legnagyobb arányban minden típusban a 2 gyermekes családok vannak, a három- vagy többgyermekesek aránya a községekben a legnagyobb.

28. ábra Gyermekszám és a támogatott ingatlan településtípusának egybevetése (%) (N=56 502)

A 28. ábrán látható, hogy minden településtípusra a 2 gyermekesek kérték a legtöbb támogatást. Amennyiben azt nézzük, hogy a különböző nagyságú családok mely településtípusokban meglévő vagy épülő ingatlanokra kértek támogatást, akkor elmondható, hogy jellemzően a kisvárosokba költöztek, bár a 3 vagy több gyermekesek közt kis eltéréssel, de a községekben elhelyezkedő ingatlanok a legpreferáltabbak.

17. táblázat Gyermekszámok aránya a támogatott ingatlanok településtípusa szerint (%) (N=56 502)

		Támogatott ingatlanok településtípusai				
		Budapest	megyei jogú város	kisváros	község	összes
Gyermekszám	nincs gyermek	10,47	19,97	36,96	32,61	100,00
	1 gyermek	8,75	23,10	37,23	30,92	100,00
	2 gyermek	8,59	23,59	36,45	31,37	100,00
	3 vagy több gyermek	8,03	21,67	34,43	35,87	100,00

Mobilitás

Az első szerződéskötők és a támogatott ingatlanok településtípusát figyelembe véve az látható, hogy **az igénylők jellemzően azonos településtípusú ingatlanra adtak be támogatásigénylést**; szinte minden típusban. Feltűnő, hogy Budapest kivételével minden településtípusnál 80% feletti az azonos típusú település választása.

A budapestiek 66,4%-a választja új lakóhelyéül ugyancsak Budapestet. A többi budapesti 23%-a másik városba és 10,5%-a falura költözik. A Budapest felé történő mobilitás viszont elhanyagolható mértékű, csupán 1% körüli.

A megyei jogú városokban lakók 82%-a marad településen belül, de 12 % itt is községben lévő ingatlanra vesz fel CSOK-ot, ami valószínűleg az agglomerációs településekre való kiköltözést takarja. 5% a kisvárosba költözők aránya.

A kisvárosokban lakók maradnak legnagyobb mértékben településen belül (85%), közülük 9% költözik falura, 6%-uk pedig nagyobb településre.

A községekben is igen magas arányú a helyben maradás (81%-os), bár az összes falusi 19%-a nagyobb településre való átköltözéshez veszik igénybe a CSOK-ot.

18. táblázat Az első szerződéskötő lakóhelyének település típusa és a támogatott ingatlanok településtípusának egybevetése (%) (N=56 109)

		Első szerződéskötő lakcímeiként jelölt település típusa			
		Budapest	megyei jogú város	kisváros	község
Támogatott ingatlanok település típusai	Budapest	66,39	1,63	1,70	1,17
	megyeijogú város	2,20	81,71	4,16	6,21
	kisváros	20,96	4,97	85,00	11,63
	község	10,45	11,69	9,14	80,99
	összes	100,00	100,00	100,00	100,00

Ha egybevetjük az igénylő lakhelyének elhelyezkedését (megyei szinten) és a támogatott ingatlan elhelyezkedését (megyei szinten), látható, hogy e kettő több, mint 90%-ban azonos (kivételt képez ez alól Nógrád és Somogy megye), míg Budapest vonatkozásában csak 66,5%-os az egyezés.

19. táblázat Első szerződéskötők és a támogatott ingatlanok megyék szerint (N=56 502)

		Támogatott ingatlan megyéje		
		ugyanabban a megyében	másik megyében	összesen
igénylő lakhelyének megyéje	Bács-Kiskun megye	93,02	6,98	100,00
	Baranya megye	93,13	6,87	100,00
	Békés megye	91,37	8,63	100,00
	Borsod-Abaúj-Zemplén megye	91,11	8,89	100,00
	Budapest	66,56	33,44	100,00
	Csongrád megye	94,56	5,44	100,00
	Fejér megye	92,56	7,44	100,00
	Győr-Moson-Sopron megye	96,13	3,87	100,00
	Hajdú-Bihar megye	93,78	6,22	100,00
	Heves megye	90,21	9,79	100,00
	Jász-Nagykun-Szolnok megye	90,67	9,33	100,00
	Komárom-Esztergom megye	92,84	7,16	100,00
	Nógrád megye	87,32	12,68	100,00
	Pest megye	93,11	6,89	100,00
	Somogy megye	89,45	10,55	100,00
	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	90,40	9,60	100,00
	Tolna megye	90,24	9,76	100,00
	Vas megye	94,49	5,51	100,00
	Veszprém megye	90,14	9,86	100,00
Zala megye	90,84	9,16	100,00	
	<i>átlag</i>	90,60		

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

Településnagyság

Ahogy a módszertani részben utaltunk már rá, a Kincstártól kapott adatbázis csak irányítószámokat tartalmazott, településneveket nem. Az irányítószámok alapján nem lehetett egyértelműen meghatározni egyes települések nagyságát, hiszen több olyan irányítószám is előfordult, amelyhez több, eltérő lélekszámú település tartozik. Az előbbi részben a KSH településtípusai szerint elemeztünk. Ebben a részben azonban az irányítószámokhoz az előzőektől eltérő módon csatoltuk a település lakosságát. Abban az esetben, ha egy irányítószámhoz több eltérő népességnagyságú település tartozott, akkor a települések átlagos lakosságát vettük figyelembe, az irányítószámot pedig ez alapján rendeltük az adott népességnagyság kategóriához. Az elemzés további részében ez a módszertani megoldás érvényes.

A vizsgált településeket lakosságuk alapján 7 kategóriába soroltuk:

1-500 lakos

501-1 000 lakos

1 001-3 000 lakos

3 001-10 000 lakos

10 001-50 000 lakos

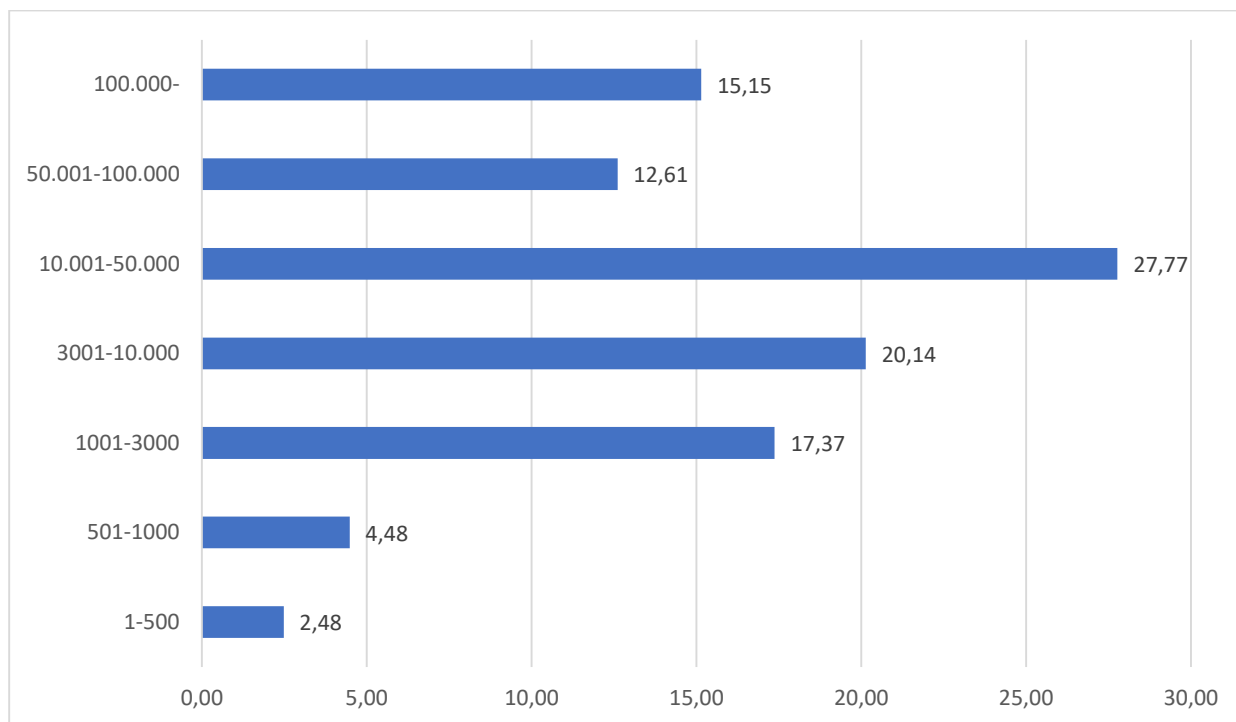
50 001-100 000 lakos

100 000 lakos feletti.

A legtöbb szerződést a 10-50 ezer lakosú városokban kötötték, és 20% felett van a még ennél is kisebb, 1-10 ezer lakos közötti településeken igénybe vett támogatások aránya.

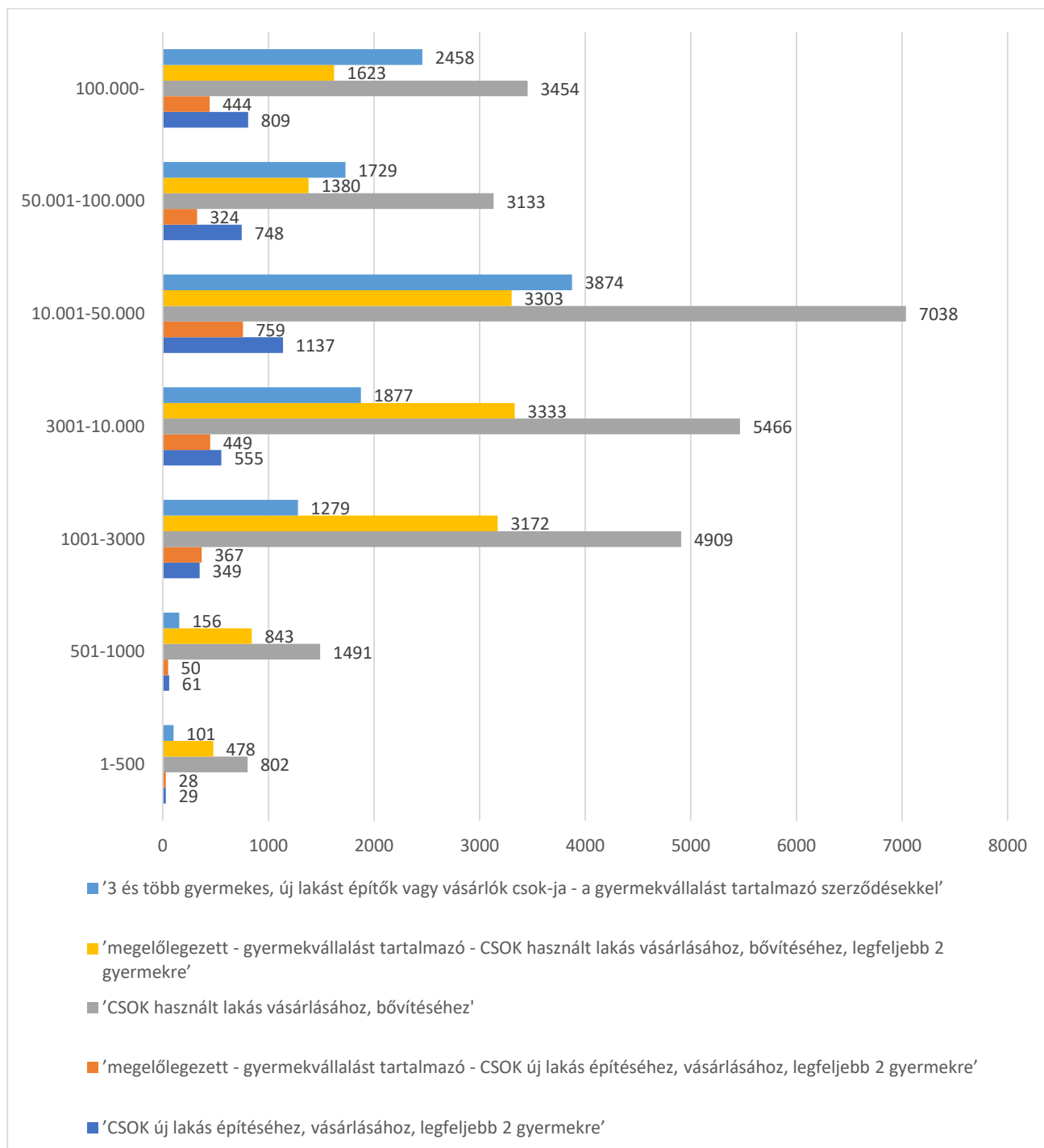
29. ábra: Szerződésszám megoszlása településméret szerint (%) (N=58 058)

Részletesebben vizsgálva az egyes kategóriákat látható, hogy a településmérettel erősen összefügg a támogatás típusa. Országos szinten minél nagyobb településről van szó, annál nagyobb az új lakás vásárlásra felvett 10 millió Ft-os CSOK aránya, míg minél kisebb a település, annál nagyobb a használt lakásra felvett CSOK szerződések aránya.

30. ábra: Szerződések megoszlása a település mérete és a szerződés típusa szerint (N=58 058)

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
É S A CSALÁDOKÉRT

TOP 10 település

A szerződéskötések adatai alapján meghatározható, hol kötötték a legtöbb szerződést. Az átadott adatbázis irányítószámokat tartalmazott, a közös irányítószámon lévő települések viszont településnév alapján nem választhatók szét. Ennek következtében a sorrendet torzítják a közös irányítószámon lévő települések, mivel nem tudható, hogy ezekben az esetekben a szerződések darabszáma valójában melyik településnévhez tartozik, illetve a szerződések milyen arányban oszlanak meg a közös irányítószámon lévő települések között. Pl. Kaposvár a megyei jogú városok között a 11. a megkötött szerződések szerint, ezért nem került be az első tíz közé. Viszont a vele közös irányítószámon lévő Zselickislak 452 CSOK szerződéssel első helyen szerepel a községek között, miközben az állandó lakosainak száma a 2016-os KSH adatok szerint 367 fő volt. Raposka lakosság száma ugyanezen adatok szerint 225 fő volt, ez a község Tapolca várossal van közös irányítószámon.

Az első szerződéskötő és a támogatott ingatlan szerinti településsorrend közt sok az átfedés, ami megerősíti, hogy a szerződések jelentős részben helyben maradást céloznak (a közös irányítószámok miatt pontos állítást ezúttal sem lehet tenni).

Településtípusonként a 10-10 legtöbb CSOK-kal érintett ingatlan az alábbi településeken illetve budapesti kerületekben található.

20. táblázat A tíz legtöbb szerződést kötött település az első szerződéskötő lakóhelye szerint*

Fővárosi kerület	Szerződések száma	Megyei jogú város	Szerződések száma	Kisváros	Szerződések száma	Község	Szerződések száma
Budapest 03. ker.	528	Debrecen	1582	Dunakeszi	321	Zselickislak	452
Budapest 11. ker.	481	Győr	1103	Szigetszentmiklós	275	Raposka	118
Budapest 14. ker.	474	Szeged	1087	Hajdúböszörmény	254	Ipolyszög	96
Budapest 18. ker.	473	Nyíregyháza	1066	Cegléd	253	Győrújbarát	85
Budapest 04. ker.	469	Miskolc	920	Ózd	243	Jászladány	85
Budapest 13. ker.	451	Pécs	897	Pápa	243	Botykapeterd	78
Budapest 17. ker.	392	Kecskemét	827	Baja	242	Csertő	78
Budapest 16. ker.	389	Szombathely	633	Mosonmagyaróvár	224	Lothárd	71
Budapest 21. ker.	325	Székesfehérvár	603	Vác	208	Magyar-sarlós	71
Budapest 10. ker.	271	Szolnok	511	Kazincbarcika	200	Galvács	69

*Irányítószámok alapján kimutatható településnevek.

21. táblázat A tíz legtöbb szerződést kötött település a támogatott ingatlan településtípusai szerint*

Fővárosi kerület	Szerződések száma	Megyei jogú város	Szerződések száma	Kisváros	Szerződések száma	Község	Szerződések száma
Budapest 18. ker.	523	Debrecen	1 592	Sziget-szentmiklós	439	Zselickislak	448
Budapest 16. ker.	472	Nyíregyháza	1 171	Dunakeszi	326	Győrújbarát	199
Budapest 17. ker.	406	Szeged	1 061	Gyömrő	320	Űröm	131
Budapest 03. ker.	401	Győr	957	Göd	292	Délegyháza	122
Budapest 04. ker.	366	Pécs	860	Dunaharaszti	267	Raposka	120
Budapest 14. ker.	324	Kecskemét	851	Cegléd	264	Nagytarcsa	111
Budapest 22. ker.	319	Miskolc	843	Baja	256	Lothárd	110
Budapest 13. ker.	279	Szombathely	638	Ózd	250	Magyarsarlós	110
Budapest 21. ker.	279	Székesfehérvár	540	Hajdúböszörmény	246	Győrzámoly	88
Budapest 11. ker.	277	Szolnok	483	Veresegyház	239	Solymár	85

*Irányítaszámok alapján kimutatható településnevek.

A legkevesebb szerződést kötő kerületek illetve települések és az első igénylő lakóhelye közt is van átfedés. A budapesti kerületek között egyaránt utolsó helyen van az 1., az 5. és a 6. kerület, míg a megyei jogú városok között Dunaújváros, Salgótarján, Szekszárd.

Az alábbi táblázatok településtípusok szerint mutatják az új építésű ingatlanokra vonatkozó szerződések szerinti sorrendet.

27. táblázat: *Első tíz budapesti kerület, ahol a legtöbb CSOK szerződést kötöttek új lakásra, a vonatkozó támogatástípusok szerint*

Településnév	Új lakás, max 2 gyermekkel, vállalás nélkül	Új lakás, max 2 gyermekkel, vállalással	Új lakás, 3 vagy több gyermekkel	Új lakásra vonatkozó szerződések összesen
Budapest 16. ker.	118	53	175	346
Budapest 18. ker.	60	32	154	246
Budapest 22. ker.	63	30	129	222
Budapest 14. ker.	40	26	101	167
Budapest 03. ker.	43	20	96	159
Budapest 13. ker.	57	25	77	159
Budapest 17. ker.	34	24	98	156
Budapest 11. ker.	39	12	80	131
Budapest 23. ker.	12	9	47	68
Budapest 21. ker.	19	10	35	64

28. táblázat: *Első tíz megyei jogú város, ahol a legtöbb CSOK szerződést kötöttek új lakásra, a vonatkozó támogatástípusok szerint*

Településnév	Új lakás, max 2 gyermekkel, vállalás nélkül	Új lakás, max 2 gyermekkel, vállalással	Új lakás, 3 vagy több gyermekkel	Új lakásra vonatkozó szerződések összesen
Debrecen	153	104	516	773
Győr	156	84	317	557
Nyíregyháza	91	49	343	483
Kecskemét	92	52	280	424
Szeged	71	26	299	396
Szombathely	122	43	186	351
Pécs	31	18	183	232
Székesfehérvár	58	22	152	232
Érd	40	22	155	217
Miskolc	43	23	111	177

29. táblázat: Első tíz kisváros, ahol a legtöbb CSOK szerződést kötöttek új lakásra, a vonatkozó támogatástípusok szerint

Településnév	Új lakás, max 2 gyermekkel, vállalás nélkül	Új lakás, max 2 gyermekkel, vállalással	Új lakás, 3 vagy több gyermekkel	Új lakásra vonatkozó szerződések összesen
Szigetszentmiklós	55	38	222	315
Gyömrő	37	58	150	245
Göd	41	29	130	200
Dunaharaszti	39	46	109	194
Halásztelek	34	31	106	171
Dunakeszi	41	17	108	166
Mosonmagyaróvár	46	30	82	158
Veresegyház	34	21	101	156
Pécel	17	24	103	144
Vác	24	9	89	122

30. táblázat: Első tíz község, ahol a legtöbb CSOK szerződést kötöttek új lakásra, a vonatkozó támogatástípusok szerint

Településnév	Új lakás, max 2 gyermekkel, vállalás nélkül	Új lakás, max 2 gyermekkel, vállalással	Új lakás, 3 vagy több gyermekkel	Új lakásra vonatkozó szerződések összesen
Győrújbarát	44	39	87	170
Űröm	34	33	55	122
Délegyháza	11	18	78	107
Zselickislak	24	7	75	106
Nagytarcsa	26	15	59	100
Nagykovácsi	17	7	48	72
Vámosszabadi	17	14	41	72
Győrzámoly	16	16	35	67
Harka	22	11	32	65
Solymár	23	3	38	64

KINCS

KOPP MÁRIA INTÉZET
A NÉPESEDÉSÉRT
ÉS A CSALÁDOKÉRT

Összegzés

A Magyar Államkincstártól 2018 augusztus végén átvett, a 2016. január 1. és 2018. május 31. közötti időszakra vonatkozó CSOK szerződések adatbázisa alapján elkészített elemzésünk során megvizsgáltuk a CSOK támogatások területi és időbeli megoszlását, az igénylő családok szocio-demográfiai jellemzőit a családtagok életkora, a lakóhelyük és a családformájuk szerint, valamint összehasonlítást végeztünk a CSOK településtípusok és támogatási összegek szerinti megoszlásáról. Az elemzés végén bemutattuk a CSOK-ban leginkább érintett településeket.

Jelen írás keretei között nem térünk ki arra, hogy a Kincstár által biztosított CSOK-ra vonatkozó adatbázist összevegyjük egyéb adatbázisokkal, így például a KSH lakosságszámra, születésszámokra vonatkozó adataival vagy akár fejlettségi mutatókat tartalmazó adatsorokkal.

A mostani elemzés ennek következtében még számos további lehetőséget biztosít arra, hogy a későbbiekben megvalósuló kereszthivatkozások feltárásával még átfogóbb képet kapjunk a CSOK igénybevételéről. Ez elősegítheti azt, hogy megismerjük és megtudjuk, hogy a Családi Otthonteremtési Kedvezmény pontosan milyen hatást gyakorol a magyar családok gyermekvállalási döntéseire.